

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

MAREC 2019

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtvlo.si/varuh: 11. 4. 2019

Končna redakcija: 10. 4. 2019

Pripravila: Ilinka Todorovski

Delovodnik, statistika: Mateja Jerman Situm, Eva Semič

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za marec 2019

Neprimeren govor v Tarči, navajanje številčnih podatkov v novinarskih prispevkih, preverjanje verodostojnosti virov in vodenje polemičnih oddaj so bile izstopajoče vsebine pritožb glede Informativnega programa TV Slovenija. Varuhinja je v teh zadevah zapisala pojasnila in mnenji.

Ali lahko bioenergetik v programu javne RTV podaja zdravstvene nasvete? Po gostovanju bioenergetika v mariborskem studiu oddaje Dobro jutro je varuhinja podala mnenje in priporočilo.

Varuhinja je pritrdila pritožnikom glede natančnosti v podajanju novic na MMC ter večkrat pojasnjevala vlogo moderatorjev pri objavi uporabniških komentarjev.

Veliko je bilo odzivov na prenose športnih dogodkov: o komentiranju, prekrivanju vsebin z oglasi, številu poročevalcev na dogodkih in njihovem odnosu do športnikov. Uredniki so med drugim pojasnjevali zasnovo novih televizijskih oddaj Kaj dogaja (Razvedrilni program) in Zadnja beseda (Program plus). Gledalci, bralci in poslušalci so podajali mnenja o govorni kulturi in spraševali o jezikovnih normah. Spet je bilo več pritožb zaradi prekrivanja govora in glasbe v televizijskih programih.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Zadeva Tarča/nepriimeren govor	5
Tarča: o zasnovi in vodenju oddaje	6
Tednik: o presaditvi ledvic.....	8
Tednik: o vozilu za paraplegike.....	9
Hude obtožbe iz anonimnega vira	9
O viru informacij v poročanju o RKC.....	10
Studio city: priganjanje gostov	11
Odmevi: o sojenju tajniku SKŠ.....	11
Parlamentarni program: Lokalno + ekološko = idealno	11
Temna stran meseca II, drugič.....	12
Omejevanje pravice javnosti do obveščnosti	12
Prekrita vremenska napoved.....	12
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	12
Film tedna: za in proti.....	12
Ekipa Bled: pohvaljena vsebina, kritiziran zvok.....	13
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	13
Slovenski pozdrav: o komičnem liku	13
Kaj dogaja: o humorju in satiri.....	14
VEM!: o izginuli tekmovalki	15
Vikend paket: o izboru gostov	15
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	16
Mnenja o komentiranju športnih prenosov	16
Specialna olimpiada v Abu Dabiju	16
Preveč novinarjev na športnih dogodkih? (Televizija).....	17
Podelitev priznanj v Planici.....	17
V. PROGRAM PLUS.....	18
Ali lahko bioenergetik podaja zdravstvene nasvete?	18
Veliko mnenj o oddaji Dobro jutro	20
Zadnja beseda: različni odzivi	20
VI. SPLOŠNO.....	21
Programska vsebina ob 8. marcu	21
Edina televizija brez koledarja dogodkov!.....	21
Spored TV SLO2: zakaj zamude?.....	22
Prošnja, mnenje, pohvale, predlog, zaplet, pritožba	23

RADIO SLOVENIJA	24
I. RADIO PRVI	24
Poročanje s protestov v Parizu	24
Poslušalka pogreša zborovsko in narodnozabavno glasbo	24
Radijska igra: zakaj je ni v spletnem arhivu?	25
II. VAL 202.....	26
Izbor po okusu urednikov ali poslušalcev?	26
Preveč novinarjev na športnih dogodkih? (Radio)	26
MMC.....	27
I. VSEBINA.....	27
Dovolj ali premalo natančno o Venezueli?	27
Je Roglič zmagal ali je bil blizu zmagi?	28
Nalezljive bolezni: izmišljeni podatki?	29
Tim Gajser: spregledan uspeh?	30
Komentarji: zakaj umik, zakaj objava, zakaj nadzor, zakaj ni več ocen	30
II. STORITVE	31
Parlamentarni prenos po spletu in podatki o smučičkih na teletekstu	31
RTV SLOVENIJA	31
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	31
O živem jeziku v kvizu Joker	31
Izvirni priimki, kratice, japonska imena, ime etnične skupine	32
Kaj dogaja: žargonski naslov oddaje.....	33
Govorna usposobljenost radijskih gostov	33
O geslih in govorjenem jeziku v kvizu Vem!	34
II. OGLAŠEVANJE.....	35
Neprimeren čas predvajanja napovednika za otroško nanizanko	35
Oglasi pokvarili športni prenos.....	35
Tarča: namesto pogovora – reklame!	36
III. TEHNIČNE ZADEVE.....	37
Umik označevanja HD vsebin znotraj logotipa.....	37
Oteženo poslušanje radia, zatemnitve na satelitu	37
Radio: neizenačene ravni glasnosti	37
Televizija: moteča glasbena kulisa.....	38
IV. VARUHINJA	39
Predstavitev letnega poročila.....	39
Izzivi medijske pismenosti in novinarske etike.....	40
Obisk predstavnic Radiotelevizije Črne gore	40
Spremembe pravilnika o delovanju varuha.....	40

PRILOGI.....	41
Priloga 1: Omejevanje pravice javnosti do obveščnosti (korespondenca).....	41
Priloga 2: Programska vsebina ob 8. marcu (odgovor direktorice).....	47
STATISTIKA.....	50

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Zadeva Tarča/nepriprimeren govor

Več odzivov je sprožila oddaja Tarča o reformah in proračunu (7. 3.), v kateri je sodelujoči v studijski razpravi, poslanec in predsednik SNS Zmago Jelinčič Plemeniti, uporabljal nesprejemljiv govor.

»Kaj res ni bilo predvidljivo, da bo Jelinčič napeljeval k nasilju? In ko je, je bil le povabljen h kulturnemu izražanju?? Ali se res ne da takega »gosta« takoj pospremiti iz oddaje?? Kaj boste storili iz svoje vloge?« (U. M.)

»Ne glede na to, da se je odgovorna urednica IP Manica Janežič Ambrožič ob pritožbah na program in izbiro sogovornikov večkrat izgovarjala na uredniško svobodo in pravico do izmenjave vseh mnenj, so pa včerajšnji izpadi gostov (predvsem gospoda Jelinčiča) presegli vso mero dobrega okusa in mene je sram, da s svojim prispevkom prispevam k razvoju in prikazovanju takega programa, kot se je odvijal včeraj na Tarči. Od voditeljice oddaje bi namesto medlega poseganja in opozarjanja pričakoval kaj več, ampak očitno gredo kontroverzne teme dobro v prodajo. Česa takega si javna RTV res ne bi smela privoščiti.« (J. J.)

Urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je odgovorila:

»Menim, da je predsednik SNS-a Zmago Jelinčič sodelovanje v oddaji zlorabil za žaljiv in nedostojen nastop. Pomembno je, da javna televizija zagovarja pluralnost mnenj, a to ne pomeni, da v naših oddajah dajemo prostor sovražnemu govoru, žalitvam in nedostojnostim. Dileme, koga povabiti v naše oddaje in čigavim mnenjem se lahko odrečemo - ob spoštovanju naših Meril, seveda - je del naših vsakodnevnih razprav. V tokratni oddaji je bilo ob široki tematski zasnovi veliko število sodelujočih sogovornikov. Po dogovoru z ustvarjalci Tarče bomo odslej število sodelujočih ob normalnem časovnem okviru oddaje omejili na največ šest. Ob večjem številu sodelujočih bomo oddajo podaljšali.«

Mnenje varuhinje:

Edini čas, ko uredniki ne morejo avtonomno odločati o sodelujočih v programih in ko so njihove pristojnosti praktično suspendirane, je predvolilno obdobje. Med volilno kampanjo so dolžni zagotoviti predstavitev kandidaturn predstavnikom vseh sodelujočih strank ali list.

Uredništva imajo – z izjemo predvolilnega obdobja – vso pravico, da po poklicnih in strokovnih merilih sama odločajo o sogovornikih. Vztrajam, da na javni RTV ne more biti prepovedanih govorcev in prepovedanih tem, vendar pa so pri tem ključni – kot vedno poudarim – fokus, kontekst in žanr obravnave ter spoštovanje poklicnih in etičnih meril.

Uredništva so v pripravi oddaj, njihovi zasnovi in sestavi debatnih zasedb, dolžna slediti načelom informativne vrednosti ter družbene in politične pluralnosti, kar pomeni, da morajo občinstvu zagotoviti najširši razpon pogledov in stališč na neko temo. Pri tem pa imajo vso pravico izbirati in se odločati tako o tem, kdo bo govoril, kot o tem, kako bo govorec povabljen k besedi.

Od sodelujočih v studijski razpravi se upravičeno pričakuje odgovornost pri izrekanju trditev in mnenj, da torej ne uporabljajo neprimerne govora (sovražnega, diskriminatornega, stereotipnega, izključujočega, pavšalnega...) ali trditev, ki jih ne morejo utemeljiti.

Zato je dolžnost uredništev, da v studijske razprave ne vabijo sogovornikov, ki ne želijo sodelovati v strpni in spoštljivi razpravi, ki so že zlorabili eter javnega medija ter kršili družbene norme in kulturo javnega dialoga.

Voditelji pogovornih oddaj imajo posebno odgovornost, da razpravo usmerjajo v začrtanih vsebinskih okvirih, da iščejo odgovore na vprašanja in dileme, ki so izhodišče oddaje, ter sodelujoče opozarjajo, če prestopijo meje spoštljivega in sprejemljivega. To velja tudi za predvolilna obdobja, ko uredništva sicer ne izbirajo gostov, a ima voditelj pravico in dolžnost, da v imenu javnosti zahteva strpno in fokusirano razpravo. Takšen je bil denimo primer soočenja pred državnozborskimi volitvami 18. maja lani, ko je voditeljica Mojca Širok z vso avtoriteto preusmerjala razpravo kandidata SDS k izhodiščni temi. Ni pa mogoče na voditelja prevaliti vsega bremena odgovornosti, če sogovornik ne želi upoštevati izhodišč ali voditeljevih opozoril ter »uide iz vajeti«.

Glede obravnavane oddaje menim, da uredništvo Informativnega programa ni opravilo temeljitega razmisleka o poteku in zasnovi, kakor tudi o številu sodelujočih in sestavi debatnega omizja.

Menim, da se je odgovorna urednica Manica J. Ambrožič po oddaji ustrezno odzvala in napovedala takšno ravnanje in načrtovanje programskih vsebin, ki bo omejilo možnost ponovitve.

Tarča: o zasnovi in vodenju oddaje

Dva odziva sta prispela glede zasnove in vodenja oddaje Tarča; odziva sta se navezovala na oddajo o predračunih za maketo 2. tira (28. 2.); pritožnika sta menila, da je oddaja prispevala k »ognjevitim medijski gonji« zoper okoljskega ministra.

»Ravno tako se lahko naredi dobra in kakovostna oddaja, če si KULTUREN in predvsem SPOŠTLJIV do ljudi, ki jih povabiš v studio kot sogovornika. Ko se namreč novinar užaljeno sprašuje v kamero zakaj se povabljeni niso odzvali priznam, da se prav nič ne čudim njihovi izbiri. Ker je to NAŠA televizija si gledalci, ki jo spremljamo in smo jo tudi prisiljeni plačevati zaslužimo spoštljivega vodenja vseh, ki se znajdejo pred kamerami.« (D. K.)

Želim si, da bi Tarča opozarjala na probleme, ne želim pa gledati in poslušati obtožb, očitkov in populističnih nastopov vaših gostov. Pri tem je zelo pomemben način vodenja oddaje. (...) Z opozarjanjem ne posegam v vaše delo, ampak se trudim, da bi še naprej z zanimanjem spremljala vaš program. Žal s takim načinom postajate vse bolj podobni komercialni televiziji. V strokovno delo vaših odgovornih urednikov in voditeljev oddaj ne dvomim, včasih pa ni nič narobe, če zadeve pogledate še z zornega kota gledalca.« (A. K.)

Odziv odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič**:

»Tarča je aktualna tedenska oddaja, v kateri ustvarjalci razkrivajo nepravilnosti v družbi in pri delu nosilcev javnih funkcij. V tej sezoni je ekipa Tarče pripravil kar nekaj odmevnih oddaj, ki so temeljile na poglobljenem raziskovalnem novinarstvu. V studijskem delu oddaje soočamo različna mnenja ljudi, ki o tematiki oddaje vedo v Sloveniji največ ali so z njo neposredno povezani. Erika Žnidaršič je izkušena televizijska voditeljica, ki se zelo temeljito poglobi v temo in je tesno vpeta v raziskovalni proces oddaje. Prav temeljito in dobro poznavanje teme kolegici Žnidaršič omogoča, da je v studiu odločna voditeljica, ki ne dovoli izmikanja ali bežanja od odgovornosti.

Zavedamo se, da je tv voditeljstvo močno zaznamovano z osebnim pečatom in da so okusi in pričakovanja gledalcev glede tega odnosa različni. A tv voditelji in novinarji so čuvaji javnega interesa in točno tega se še kako zavedajo v oddaji Tarča. V oddaji smo doslej že nekajkrat razkrivali teme, ki so bile tesno povezane z eno ali drugo politično stranko - pomembno je, da gledalci prepoznajo, da smo prav vse teme, tudi v studiu, obravnavali na enak način: odgovorno, odločno in povsem nepristransko.«

Iz dodatnega pojasnila **varuhinje**:

»Pritrjujem uredništvu, da ima vsak voditelj svoj osebni slog. Menim tudi, da očitek o sodelovanju v medijski gonji ni upravičen, saj je uredništvo zbralo in razgrnilo konkretne podatke o nepravilnostih v konkretnem primeru. Voditelji predstavnike oblasti o nepravilnostih ali sumih nepravilnosti sprašujejo v imenu javnosti. Pravilnost, preglednost, zakonitost in odgovornost delovanje oblasti je v interesu javnosti.

Dodajam tudi splošno pojasnilo, da **voditelji oddaj niso zavezani k popolni nevtralnosti, in da smejo v pogovorih izreki poklicne sodbe ter uporabljati različne spraševalske prijeme, s katerimi prispevajo k razčiščenju nejasnosti, odprtih vprašanj in nekonsistentnih pojasnil. Vztrajnosti pri zastavljanju vprašanj ni mogoče razlagati kot pristranskost.**

Pri tem pa morajo voditelji ohraniti kritično in čustveno distanco tako do tematike kot do gostov, biti spoštljivi, izogibati se morajo senzacionalizmu in napadalnemu nastopu do gosta (ali enega od gostov). V televizijskem mediju torej ni pomembno le, kaj se obravnava, ampak tudi, kako se obravnava. Uredništvo mora oddajo in njen potek zasnovati tako, da v največji možni meri prepreči vtis o pristranskosti. Zato so ustvarjalci oddaje, zlasti pa voditelj, dolžni poskrbeti za strogo ločevanje med dejstvi in mnenji, prav tako morata biti iz poteka oddaje povsem razvidna fokus razprave in kontekst. Predstavitev tematik mora biti celovita, torej takšna, da si gledalci lahko sami ustvarijo mnenje oz. pogled na neko tematiko.

Menim, da morajo uredništva pritožbe, ki argumentirano opozarjajo na pomanjkljivosti, obravnavati z vso resnostjo. Kot varuhinja sem dolžna opozarjati na pomanjkljivosti in odklone ter uredništva pozivati k samorefleksiji, hkrati pa tudi zavrniti neupravičene očitke javnosti.«

S pritožnico, ki se z odgovorom ni strinjala, je tekla daljša korespondenca.

»Žal mi je, da ste v celoti zavrnili moje mnenje, zato ne vidim več smisla, da vam ga sporočam.«
(A. K.)

»Dvomim, da ste želeli reči, da bi moral varuh pritrditi sleherni pritožbi v vseh zadevah. Dvomim tudi, da od varuha pričakujete vlogo sodnika in končnega razsodnika. Varuh posreduje med ustvarjalci in občinstvom ter z izrekanjem mnenj pospešuje dialog oz. novinarsko samorefleksijo. Ali ni bil to namen vašega sporočila?« **(varuhinja)**

»Kot sem napisala, je bil morda samo slučaj, da je bila tarča Tarče sedanja vlada. Vesela sem, če se motim, se mi je pa zdelo prav, da vam to sporočim. Nekaj pripomb pa je bilo po mojem mnenju umestnih, prekinjanje gostov in vpadanje v besedo (pre)večkrat se mi ne zdi primerno za nacionalno televizijo. (...) Upam, da sem pojasnila, kakšen je bil moj namen pisanja. Še enkrat povem, ne domišljam si ničesar, mnenja so pač različna in včasih jih ni mogoče približati.« **(A. K.)**

Tednik: o presaditvi ledvic

Gledalec **M. G.** je tedniškemu prispevku o presaditvi ledvic (11. marca) očital, da je spodbujal očitke bolnika in sodeloval v »pljuvanju čez državo po dolgem in počez«; v prispevku je bil obravnavan primer težav bolnika z ledvicami in zaplet ob presaditvi ledvic.

»V eter ste spustili nekritične očitke bolnika o malomarnostih pri pripravi na presaditev (oz. pregledu darovane ledvice), o drugorazrednem obravnavanju Slovenije v Eurotransplantu. Pa naj se zagovarjajo zdravniki, kakor vedo in znajo. Kot višek pa je bilo zaznati še očitek, da drugi bolnik, ki je enako "škodovan", niti noče pred kamere.

Žalostno, da na tak način še dodatno vzpodbujate kverulenco slovenskega naroda, ki ji očitno ni meja. In dvom v to, ali se je verdno odločiti za darovanje organov.

Žal opažam, da v zadnjem času po želji, da novinarji najdejo čim več "škandaloznih" zgodb "malih ljudi" nacionalka tekmuje s komercialnimi televizijami in jih s takimi prispevki celo presega (negativno, žal). Če so že mladi novinarji ali novinarke brez občutka za vrednote, ki so čez pravice posameznikov, pa četudi na račun drugih, pa bi pričakoval od urednikov malo več odgovornosti. Kot očitno nasprotje tega več kot ponesrečenega prispevka pa sem prav tako danes na Valu 202 dopoldan ujel prispevek novinarke Uršule Zaletelj z naslovom Prekinil dializo, da je lahko pognal snežne topove. Zgodba o človeku, ki kljub dializi (začuda je usoda zelo podobna) ne jadikuje, zahteva od države in obtožuje, ampak živi polno življenje, skrbi za delovanje smučišča in še kaj. A očitno, ta zgodba ni zadosti iritirajoča za "prime time" na televiziji.«

Odzvala se je urednica Tednika **Jelena Aščič**:

»Bolnik, ki so mu presadili ledvico okuženo z rakom, se je obrnil na uredništvo Tednika, ker je želel svojo zgodbo predstaviti javnosti. Za pojasnila smo se obrnili na vse vpletene, v UKC Ljubljana niso želeli komentirati primera, v Slovenija Transplantu pa so dali splošna pojasnila o presaditvah organov. Objava prispevka je bila v javnem interesu, ker ima javnost pravico izvedeti, da se dogajajo tudi tovrstne napake. Smo pa že večkrat predstavili zgodbe ljudi, ki živijo z darovanimi organi in pozitivno vlogo Slovenija Transplanta pri tem.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je dodala:

»Kot odgovorna urednica Informativnega programa TVS bi rada še opozorila, da smo o gospodu Pavletu Čuku in o njegovi izkušnji z dializo, o kateri so pred dnevi poročali na Valu 202, prvi poročali prav mi, torej Informativni program TVS, in sicer pred približno 15 leti. In od takrat še vsaj štirikrat, petkrat. Zadnjič smo o tem, kako usklajuje vodenje smučišča in dializo, poročali v naši oddaji Slovenska kronika 25. januarja letos.«

Splošno pojasnilo **varuhinje**:

»Tematika darovanja organov je izjemno kompleksna, saj obsega različne družbene, strokovne, vrednostne, svetovnonazorske, pravne in etične vidike. Zato je pomembno, da uredništva tematiko spremljajo sistematično in poznavalsko ter tako, da v daljšem časovnem obdobju v različnih oddajah osvetljujejo posamezne vidike, med katerimi so tudi deviacije in napake, kakršno je v začetku meseca obravnaval Tednik. **Menim, da bi bilo narobe, če bi uredništva zamolčevala takšne vidike in če bi izpostavljala izključno in samo primere dobrih praks. Programi RTV Slovenija morajo odsevati stvarnost, ki žal ni samo idealna. Pri tem pa je pomembno poudariti, da javni medij nikakor ne deluje le kot lovec na slabe novice, ampak redno zagotavlja prostor tudi pozitivnim in navdihujočim zgodbam v naši družbi, kar je navsezadnje razvidno tako iz vaše kot uredničine omembe konkretne vsebine Vala 202 oz. Informativnega programa TV Slovenija.**«

Tednik: o vozilu za paraplegike

Gledalka E. K. je varuhinji pisala po daljši korespondenci z uredništvom Informativnega programa oz. posameznimi novinarji Informativnega programa TV Slovenija, in sicer v povezavi z oddajo Tednik, ki je bila na sporedu 13. novembra lani. Pritožnica je menila, da prevozne potrebe članov Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine niso bile predstavljene celovito in natančno, da avtorica morda ni poznala vseh dejstev in da je bila zavedena, zaradi česar so bili po mnenju pritožnice zavedeni tudi gledalci, ko so bili v okviru objave povabljeni k zbiranju denarja za nakup novega kombija. Čeprav se je pritožba nanašala na vsebino izpred štirih mesecev, se je varuhinja poglobila v zadevo in pritožnici odgovorila:

»Prispevek se je osredotočil na prevozne potrebe članov Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine; gledalce je spodbujal k zbiranju denarja za vozilo, ki ga paraplegiki nedvomno potrebujejo. Menim, da je avtorica glede na fokus oz. zorni kot prispevka vložila vso potrebno in dolžno skrb v zbiranje, preverjanje in razumljivo podajanje informacij, da se je upravičeno zanesla na podatke, ki so jih pisno ali ustno podajali predstavniki Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine in Zveze paraplegikov Slovenije, da ni imela nobenega utemeljenega razloga dvomiti o resničnosti njihovih navedb ali verodostojnosti vira, da je tematiko poskusila predstaviti čim bolj celovito in je s tem namenom vsebino skušala nadgradila s pojasnili pristojnega ministrstva in Fiha, ki pa se na povabilo k sodelovanju v prispevku nista odzvala, kar je bilo gledalcem tudi povedano. Zato **očitke o namernem zbujanju usmiljenja na lažnih temeljih štejem za neupravičene. Menim pa tudi, da vaša sporočila vsebujejo nekaj navedb, ki bi terjali novinarsko obravnavo oz. preverjanje**, z vidika celovite obveščenosti gledalcev s tematiko financiranja invalidskih organizacij in prevozov za invalide. Zato sem uredništvo vprašala, ali bodo navedbe preverili in jih v interesu javnosti tudi razjasnili

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je v zvezi s tem odgovorila pritrnilno: 'V Informativnem programu se strinjamo, da je prispevek odprl veliko dilem in vprašanj, ki bi jih veljalo osvetliti v novem prispevku. Prispevek bomo pripravili v uredništvu Tednika.' **Pričakujem, da bo uredništvo to napoved tudi uresničilo.**«

Hude obtožbe iz anonimnega vira

Gledalka P. D. se je odzvala na poročanje javne televizije o domnevnem neprimernem vedenju dotedanjšega sodnika in kandidata za sodnika na sodišču v Luksemburgu Mira Preka; prva informacija o tem je bila v Dnevniku objavljena 26. 2., nato pa še večkrat. Pritožnica meni, da so bila prekršena temeljna pravila glede medijskega poročanja in novinarske etike, ki jo gledalci upravičeno pričakujejo od novinarjev nacionalne medijske hiše:

»TV Slovenija je z objavo nepreverjene in predvsem tendenciozne novice nedopustno posegla v pravico posameznika (pa četudi je ta t. i. „javna osebnost“), da ni obsojen, preden njegova krivda ni dokazana, in s tem konkretnemu posamezniku povzročila nepojmljivo škodo. Hkrati pa je TV Slovenija z objavo takšne novice ter z vso „podporno dejavnostjo“ glede tega, da je sploh prišla do izjave domnevne oškodovanke – za katero je s posnetka mogoče utemeljeno domnevati, da je bil posnet v Ljubljani, če že ne kar v prostorih nacionalke – zlorabila svojo zavezo in dolžnost objektivnega in nepristranskega poročanja ter neprimerno trošila davkoplačevalski denar. Sami ste izjavili, spoštovana gospa varuhinja, da ima posameznik kot gledalec TV vsebin ter uporabnik RTV storitev pravico pričakovati, da televizija kot „javni medij v največji meri izpolnjuje javni interes“. V blatenju nekoga na osnovi polovičnih in ne z vseh strani preverjenih informacij javnega interesa zares ne vidim.

Kot redna gledalka vaših programov sem zaradi tovrstnega nedopustnega ravnanja in poročanja jezna in globoko razočarana, TV Sloveniji ter odgovornim za to hudo kršitev novinarskega kodeksa pa namenjam najstrožjo kritiko.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da ima javni medij pravico in dolžnost poročati o primerih telesnih in duševnih zlorab, in tudi o obtožbah takšnega zavržnega ravnanja, če je obtožena javna oseba oz. nosilec javnih pooblastil, od katerega se upravičeno pričakuje izpolnjevanje najvišjih osebnostnih, človeških in etičnih meril. Seveda pa **za javni medij pri objavi obtožb, v zvezi s katerimi pred tem niso bili sproženi konkretni postopki, in lahko pomenijo radikalen novinarski poseg v zasebno, veljajo prav posebna pravila.** Zato sem na lastno pobudo takoj po prvi objavi informacije v Dnevniku, 26. 2. 2019 pri odgovorni urednici Informativnega programa Manici J. Ambrožič preverila, **ali je uporabila vse previdnostne ukrepe, da je bila zagotovljena resničnost in verodostojnost informacij, s tem pa zavarovana kredibilnost medija.** Zanimalo me je, ali je uredništvo upoštevalo in presodilo možne škodljive posledice za morebiti nedolžno osebo, o kateri so se izrekale hude obtožbe, ali si je za preučitev okoliščin in preverjanje dejstev in verodostojnosti priče vzelo dovolj časa in uporabilo vse previdnostne ukrepe, da ne bi prišlo do zlorab, na podlagi česa je presodilo, da gre za neizpodbitno verodostojen vir, kaj je pretehtalo, da se je odločilo za nastop sogovornice s prikrito identiteto, in kako pojasnjuje časovni kontekst, glede na objavo informacij tik pred odločanjem o nadaljnji poklicni usodi obtoženega.

Pojasnjujem, da mi je **odgovorna urednica podala odgovor, v katerem je ovrгла pomisleke in zagotovila, da je uredništvo ravnalo v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike.** Iz njenega odgovora upravičeno sklepam, da ni šlo za objavo nepreverjenih govoric, ampak za poročanje na osnovi preverjenih gradiv in pričevanj.

Strinjam se, da noben medij ne more v svoje roke prevzeti vloge tožnika in sodnika, menim pa tudi, da ima javni medij posebno dolžnost opozarjati na družbene deviacije ter vztrajati pri ničelni toleranci do sleherne oblike nasilja.«

O viru informacij v poročanju o RKC

Varuhinja je prejela vprašanja, kateri vir so uporabili v Dnevniku, ko so 16. 3. poročali o izzivih RKC ter navajali podatke, da se manjša število katoliških vernikov in duhovnikov. Prejela je tudi vprašanje Ateističnega inštituta, ki je zahteval opravičilo ter naslovnike pozval k pošiljanju protestov na varuhov naslov. Varuhinja je obravnavo serijskih protestov zavrnila.

Pojasnilo odgovorne urednice Informativnega programa **Manice J. Ambrožič**:

»Prispevek, ki ga omenjate, smo analizirali na uredniškem sestanku takoj po njegovi objavi in tudi na enem od naslednjih uredniških sestankov. Strinjamo se, da bi morali jasneje navesti vir podatkov, tako v napovedi kot tudi v prispevku. Ob tem naj dodam, da bomo v kratkem za naše novinarje in urednike pripravili izobraževanje o predstavljanju številčnih podatkov v naših prispevkih in oddajah. Prav tako bomo še skrbneje bdeli nad jasnim označevanjem vira pri grafični predstavitvi podatkov.«

Mnenje varuhinje:

»**Menim, da uredništvo ni poskrbelo za ustrezno navedbo vira** – v besedilu in grafiki bi moralo biti jasno navedeno, da so podatki črpani iz letnega poročila RKC, prav tako bi moralo biti pojasnjena metodologija, torej koga v letnem poročilu RKC štejejo za katoliškega vernika (ali so to prebivalci, ki so bili krščeni, ali so to tisti, ki obiskujejo bogoslužja itd.).

Iz številčnih prikazov mora biti vedno razumljivo, na kaj se nanašajo, kaj je njihova vsebina, kaj lahko iz njih razberemo in kdo je njihov vir. Ni pa nujno slehernega podatkovnega prikaza primerjati z drugimi podatki. V konkretnem primeru pa bi tudi težko opravili primerjavo z nevtralnimi statističnimi podatki, saj je pristojna državna institucija SURS prenehala izvajati terenske popise prebivalstva, iz katerih je med drugim črpala podatke o veroizpovedi. Zato od leta 2002 v Sloveniji ni več tovrstne baze podatkov, ki bi bila aktualna in uporabna za primerjavo.

Menim, da se je odgovorna urednica Manica J. Ambrožič po objavi prispevka **ustrezno odzvala in napovedala takšno ravnanje, ki bo omejilo možnost ponovitve.**«

Studio city: priganjanje gostov

Gledalka **M. A.** je izrazila mnenje o poteku pogovorov v oddaji Studio City:

»Rada gledam oddajo, zelo pa me moti, da gostje ne morejo povedati svojih misli do konca. Razumem, da mora voditelj ohranjati dinamiko. Pa vendar, zakaj vabiti goste, če jim potem ves čas skačeš v besedo.«

Varuhinja je mnenje posredovala pristojni odgovorni urednici, gledalki pa odgovorila:

»Studio City je mozaična oddaja, kar pomeni, da je v 50 minutah nanizanih veliko raznovrstnih tematik v različnih žanrih in rubrikah, med drugim z dvema ali tremi pogovori. Noben pogovor ni daljši od 10 -12 minut. Pomembno je tudi povedati, da se gosti na povabilo uredništva odzovejo poznavajoč takšno zasnovo in dejstvo, da bodo imeli za predstavitev svojih stališč, mnenj ali pogledov zelo malo časa, da bo torej pogovor telegrafski. Težava bi bila, če bi bili gledalci ali gostje v zmoti in bi pričakovali, da bodo lahko v oddaji spremljali poglobljeno debato o neki tematiki oz. da bodo kot sodelujoči, lahko podrobno argumentirali svoje teze in polemizirali ali se odzivali na tisto, kar so izrekli drugi gosti. Menim, da takšnega nesporazuma ni, saj gre za oddajo z dolgo tradicijo. Njen zaščitni znak je tudi voditelj, ki goji takšen način spraševanja: hiter, rezek, fokusiran. Razumem, da je lahko za kakšnega gledalca tudi moteč.«

Odmevi: o sojenju tajniku SKŠ

Varuhinja je sodelovala v daljši korespondenci z gledalcem **R. K.**, ki je menil, da je bila novica o končanem sojenju tajniku SŠK Tadeju Strehovcu v Odmevih 4. 3. pomanjkljiva in pristranska. Mnenje je objavil tudi v časopisju. Potem ko je prejel prepis novice, prebrane v Odmevih, se je strinjal, da je novico napačno slišal ali razumel. Voditelju in uredništvu se je opravičil.

Parlamentarni program: Lokalno + ekološko = idealno

Gledalka **B. Š.** se je pritožila, ker si 11. 3. na TV SLO3 ni mogla pogledati celotnega posveta z naslovom Lokalno + ekološko = idealno, ki je potekal v Državnem svetu. Po premoru se prenos ni nadaljeval.

»Nikjer ni bilo povedano, da bo prenos samo za del dogodka, potem pa bodo tisti, ki jih to zanima in so se odločili gledati, prikrajšani. Ali se uredniki odločajo za gledalce ali zase?«

Odgovor je pripravil dnevni urednik na TVSLO 3 **Boštjan Fabjan**:

»V napovedanem sporedu smo imeli jasno zapisano, da bo prenos dogodka od 9.00 do 12.30. Od 12.30 naprej so bile v sporedu napovedane druge stvari, vključno z naslednjim prenosom ob 14.00 (seja komisije DS o vetu na zakon o izvrševanju proračunov).. Drugič pa, to, da po prvem delu posveta (po dobrih 3 urah) prenos zaključimo, je bila vsebinska odločitev. Večinoma se tako odločamo, saj so bistvene in najpomembnejše razprave vedno v prvih delih posvetov. Prav tako se na teh posvetih redko držijo predvidenih ur, zato tudi ne moremo predvideti, kdaj bo nadaljevanje in s čim vmes napolniti program, da se bo izšlo. Tako je bilo tudi včeraj.«

Temna stran meseca II, drugič

Varuhinja je prejela sporočilo glede posveta *Temna stran meseca II., Soočenje in refleksija 20 let kasneje*, ki je potekal lani jeseni v Državnem svetu in ga Parlamentarni program ni prenašal. Zadeva se navezuje na februarско poročilo (str. 15), kjer so objavljeni pritožba, odziv uredništva in pojasnilo varuhinje. **T. G. P.** je poslala seznam 29 naslovnikov na RTV Slovenija, ki so bili o dogodku obveščeni.

»Tukaj menda ni izgovora, da so vabila dobili nepristojni ali da je šlo na napačne naslove. Očitno po presoji RTV ta dogodek ni bil vreden poročanja. Seveda ne samo mene to neprijetno preseneča, saj so bili organizatorji poleg SCNR tudi Evropska platforma spomina in vesti (PEMC), Konrad Adenauer Stiftung (KAS), Remembrance and Future Institute Wroclaw in Polish History Museum Warsaw. Nastopili pa so domači in tuji strokovnjaki.« (iz pisma T. G. P. vodstvu Televizije)

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede seznama vabljenih, ki ste mi ga poslali, pa lahko odgovorim, da med naslovniki zama iščem imena tistih, ki so dejansko odgovorni za uvrščanje vsebin v programe RTV Slovenija, to pa so odgovorni uredniki (in uredniki oddaj). Menim, da je pri vabilih na pomembne dogodke koristno uporabiti njihove naslove, ki so javno objavljeni in dostopni na tej povezavi:

<https://www.rtvlo.si/rtv/za-medije/vodstvo-in-odgovorni-uredniki/464482> .«

Omejevanje pravice javnosti do obveščeniosti

Gledalec **A. M.** je pisal zaradi vloge RTV v informiranju državljanov o dogodkih in procesih na družbenem in političnem področju. Te vloge Informativni program TV Slovenija po njegovem mnenju ne opravlja zadovoljivo. V utemeljitev tega očitka je podal pet pritožb ter dodal mnenje o vlogi varuha pravic gledalcev in poslušalec. Odziv in varuhinjin odgovor sta objavljena kot **PRILOGA 1** na str. 41.

Prekrita vremenska napoved

Gledalca **A. B.** moti, da meteorologi pri napovedovanju vremena občasno prekrijejo grafični prikaz severovzhodne Slovenije:

»Zakaj moramo gledalci severovzhodnega dela Slovenije pri ogledu vremenske napovedi pred osrednjim dnevnikom nestrpno čakati kdaj se bo ali pa tudi ne za trenutek prikazal severovzhodni del Slovenije z grafičnim prikazom vremena jutraj in vremena podnevi, ker ga vztrajno zakrivajo glave napovedovalcev.«.

V uredništvu **Informativnega programa** so pojasnili, da meteorologi zaradi izvedbenih razlogov morajo stati na desni strani, da pa jih bodo vnovič opozorili, naj pri premikih poskrbijo, da ne bodo prekrili podatkov. Preučili bodo tudi možnost drugačnega grafičnega izreza Slovenije.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Film tedna: za in proti

Dva komentarja sta prispela na madžarski Državljan, ki je bil na sporedu 27. 3. **A. I.** ga je pohvalila, **B. S.** pa je grajal izbor filmov, ki jih uredništvo uvršča v sredin termin Film tedna:

»... izrazito prevladujeta dve tematiki: migranti in medkulturni dialog ter LGBT vsebine. Ali na tem svetu res več ni drugih vsebin? Ali resnično mislite, da nas to zanima?«

Odgovor urednice tujega TV programa **Neli Aberšek Vozelj**:

»Madžarski film Državljan je pretresljiva družbeno kritična drama in odseva razpoloženje madžarske družbe in njenih posameznikov do problema tujcev v družbi. Film smo izbrali konec leta 2017, bil je dobro gledan in je med filmom gledanost celo naraščala.

Pomislek gledalca, da v filmu tedna predvajamo samo dve tematiki, ne drži: izbiramo pestro paleto najrazličnejših tematik: filme o prijateljstvu, ljubezni, o družinah, tudi družbeno kritične filme, zgodovinske biografije, športne drame in drugo. Seveda ne sledimo nikakršni politični agendi, naše delovanje je povsem programsko, usmerjeno k privlačnosti, raznolikosti in primernosti vsebin za javno televizijo.

Konkretno, v tem letu smo v sredinem terminu predvajali filme kot so francoska glasbena drama Margerita, ameriška Kavarniška gospoda o družbenem življenju v Hollywoodu v tridesetih letih dvajsetega stoletja, koprodukcijska politična groteska Stalinova smrt, komična drama Posebno priznanje po resničnih dogodkih in številne druge filme z zelo raznolikimi temami.«

Ekipa Bled: pohvaljena vsebina, kritiziran zvok

Varuhinja je prejela več odzivov na nadaljevanko Ekipa Bled. Gledalec **G. J.** je nadaljevanko pohvalil:

»Vse te posamezne zgodbe, ki jih nadkriljuje skupna rdeča nit, ta pa se čez celotno nanizanko vse bolj razkriva, in topogledno tudi primerna minutaža posameznih serij, je s tako formo blizu nemškimi serijami s podobno vsebino. Veseli me, da smo s to nanizanko dobili prvega slovenskega policijskega komisarja, ki ga odlično uprizarja Janko Mandić, ki s svojo pojavnostjo, primerno neizraznostjo obrazne mimike in močnim tonom resnega moškega prepriča slehernega gledalca. (...) Opazi se, da je enkratna serija narejena z nizkim proračunom in podpiram idejo, da bi tako dober koncept imel zadosten proračun, saj je to prispevek slovenski televizijski umetnosti, saj ta kriminalna serija s policijskim komisarjem zapolnjuje tematsko vrzel v naši že tako skromni igrani TV produkciji.«

Gledalec **S. T.** pa je kritiziral zvokovno podobo nadaljevanke:

»Ker sem vaš naročnik od 3.1.1967, si upam trditi, da so vaše oddaje dobre, da ne pretiravamav odlične. Za razvedrilo pa ser ogledam kakšno nadaljevanko. Trenutno predvajate nadaljevanko "EKIPA BLED". Ne mislin to delo secirati po raznih vidikih dramautargije, vendar menim in sem prepričan, da je tonska obdelava pod vsakim sprejemljivim nivoju.. Žal je del besedila je nerazumljiv, zamomljan, kar pa ni za sprejemljivo za poslušalca.«

Odgovor urednika Igranega programa **Janija Virka**:

»Vse epizode gredo na RTV Slo skozi preizkus kvalitete in ga tudi uspešno opravijo. Dejstvo pa je, da je delno problematična razumljivost/slišnost enega glavnih protagonistov Luke (igra ga Janko Mandić). Režiserjev koncept je, da je nekomunikativen, momljajoč, introvertiran, kar dejansko gledalcu ne omogoča enake ravni spremljanja njegovega govora kot pri ostalih

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Slovenski pozdrav: o komičnem liku

Varuhinja je prejela več komentarjev novega komičnega lika v Slovenskem pozdravu, ki ga upodablja Tilen Artač.

Primer:

»Oddaja ima dobra voditelja, urejena, simpatična, z lepo slovenščino, ter dobro glasbo in prijetne goste. Toda prej Urška in zdaj Tilen Artač sta daleč pod nivojem te oddaje. Tudi Darji in Blažu se vidi, da jima njun humor ne ustreza. Ne po vsebini, ne po izgledu. Oba igralca sta sicer dobra, vendar v drugačnih oddajah, ki so v celoti na njunem nivoju.« (V. D.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Vanja Vardjan**:

»Za umestitev Tilna Artača kot komičnega lika v dveh vlogah v oddajo Slovenski pozdrav smo se odločili, ker se je v obeh likih v drugih oddajah izkazal za uspešnega in komičnega.«

Kaj dogaja: o humorju in satiri

Več gledalcev se je pritožilo na oddajo Kaj dogaja z Jonasom. Nekaj primerov:

»Pretresena sem nad neokusnim humorjem, nad odkritim seksizmom. Le dan po dnevu žena smo bili na javni RTV priča šovu, ki je bil izrazito nespoštljiv in do žensk ponižujoč (od izjave Jureta Mastnaka, za katero bi zaslužil sodni pregon, do "napovednika" Ane Tavčar...). Ne samo da ni bilo zabavno, bilo je neokusno! Pozdravljam prihod zabavnih vsebin, vendar pa naj bodo te izvirne, dostojne, inteligentne in predvsem spoštljive.« (E. K.)

»A res ni vasa hisa sposobna napraviti nekaj kvalitetnega.« (J. K.)

»Ali moramo lastniki električnih priključkov res plačevati same neumnosti, kot je Jonasove neslane šale, da ne rečem še kaj drugega?« (M. S.)

»Gospod je vulgaren in očitno mnenja da je gledalstvo bebavo ... o komentarjih sodelavke, Oriane (?) pa nimam besed ... taksne vulgarnosti pa se ne... ali res niso sposobni najti boljših 'vicov' in anekdot ki se ne ponasajo z moskim spolovilom? Pa kam smo prisli... morda se je le potrebno zavedati da poskus angleskega humorja (očitno je da poskusajo kopirati nekaj(?!)) v Slovesnkem jeziku ne deluje in ne gre.« (K. S.)

Odgovoril je **Vanja Vardjan**, odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija:

»Oddaja Kaj dogaja, ki jo vodi Jonas Žnidaršič, je satirična oddaja, ki parodira televizijske informativne oddaje. Tak tip oddaje je že dolga leta prisoten na televizijskih ekranih v tujini in ni nikakršen slovenski izum, oddaje pa se vsebinsko in strukturno razlikujejo pri uporabi različnih rubrik ter prepletu studijskih in terenskih posnetkov. Kot pravi latinski pregovor » o okusih se ne razpravlja« (De gustibus non est disputandum), sploh pri takih, vsebinsko in produkcijsko zahtevnih oddajah ne, smo pa veseli, da je že prva oddaja dosegla zelo visoko gledanost in očitno bila zanimiva za gledalce.«

Iz dodatnega mnenja **varuhinje**:

»Lahko dodam, da je na javni radioteleviziji prostor tudi za satiro. Pri tem pa je pomembno, da ustvarjalci spoštujejo splošno sprejete vrednote v slovenski družbi in tudi omejitve, ki se nanašajo na dober okus, nespodobnost in spolno izzivanje, predvsem pa upoštevajo ločnico med cenenostjo in duhovitostjo. O tem podrobneje pišejo programski standardi ter poklicna merila in načela novinarske etike. Vem, da je ta ločnica arbitrarna, da jo vsak posameznik doživlja drugače in da je o njej nemogoče doseči polno soglasje vseh gledalcev TV Slovenija. Vendar pa je prav, da je uredništvo seznanjeno z raznovrstnimi odzivi in jih skuša v čim večji meri vključiti v nadaljnje snovanje oddaje.«

VEM!: o izginuli tekmovalki

Gledalec **F. P.** se je v svojem sporočilu varuhinji spraševal o udeležbi nastopajočih v kvizu Vem!:

»Jezi me: zakaj nekdo, ki začne kviz in je uspešen ga tudi ne konča? Se ne pojavi v naslednji oddaji, kot g. iz Ajdovščine. Bila je uspešna tudi v drugem krogu v tretje je pa brez pojasnila voditelja ni bilo več!?!? Jaz sem jo z veseljem pričakoval, ker sem za njo tudi navijal a nje ni in to brez pojasnila!?!«

Pojasnilo urednice **Dajane Makovec**:

»Ko tekmovalce povabimo na snemanje, jih obvestimo o naslednjem terminu snemanj, da si ob potrditvi udeležbe lahko rezervirajo čas za snemanje v primeru, da zmage in jih bomo potrebovali znova. Gospa iz Ajdovščine nam je potrdila oba termina, a se zaradi objektivnih razlogov snemanja ni mogla udeležiti. Zaradi zadržanosti enega tekmovalca pa na TV Slovenija ne moremo predstavljati vnaprej rezerviranih terminov. V takem primeru, tekmovalcu omogočimo nastop v katerem od naslednjih snemanj in tudi gospa bo dobila priložnost na naslednjem snemanju, na sporedu pa bo v eni od oddaj po 9. aprilu.«

Vikend paket: o izboru gostov

Članica programskega sveta **Petra Ložar** je posredovala pritožbo gledalca, ki jo je prejela glede oddaje Vikend paket (17. 3.); gledalec je zatrjeval, da je gostovanje režiserja in igralca Predstave, ki gre narobe sporna, saj v produkciji gledališkega dela sodeluje zaposleni na RTV Slovenija. Programska svetnica je prosila za naslednja pojasnila:

- »1. Kakšni so kriteriji oziroma uredniška politika za vabljenje in promoviranje v nedeljski oddaji Vikend paket?
2. Ali ni moralno in etično sporno, če navedbe gledalca držijo, da se promovira oziroma na prikrit način oglašuje komercialno predstavo zaposlenega na RTV SLO?
3. Ali je TV Slovenija to promocijo oziroma predstavitev pod komercialno vsebino nedeljske oddaje?
4. Kakšen je delež promocijskih oziroma predstavitev nacionalnih in ostalih ustanov v letu 2019?
5. Ali TV Slovenija finančno sodeluje pri projektu, ki ga je omenil gledalec?«

Odgovore so pripravili v uredništvu **Razvedrilnega programa** TV Slovenija.

»1. Vikend paket je pogovorna razvedrilna oddaja, v katero vabimo relevantne, priljubljene, sproščene in zabavne goste iz sveta zabave, glasbe, gledališča, športa, mode ipd. Glavni kriteriji za izbor gostov so glede na koncept oddaje: odličnost na svojem področju delovanja in priljubljenost pri občinstvu, sposobnost sproščene in zabavne komunikacije ter aktualnost. Slednje pomeni, da so gosti nosilci ali ustvarjalno povezani z aktualnim dogodkom oz. projektom na svojem področju delovanja, med katere ne spadajo samo gledališke predstave, ampak tudi koncerti, glasbeni albumi, odmevni družabni dogodki, filmi, knjige, odmevni športni dogodki ali dosežki...

2. Iz kriterijev oziroma uredniške politike oddaje Vikend paket, ki so navedeni v prvem odgovoru, lahko razberete, da pri izboru gostov, tem ter dogodkov ne privilegiramo redno zaposlenih na RTV Slovenija, ampak je kriterij za izbor dogodkov in gostovanje njihovih akterjev priljubljenost, relevantnost, aktualnost..

2. Ne.

4. Glede gostovanja akterjev iz gledaliških predstav v oddaji Vikend paket posredujem podatke preteklih dveh let. Med njimi so predstave različnih neodvisnih producentov in tudi javnih

zavodov: Menopavza (Urška Vučak Markež, Salome, Helena Blagne, Zvezdana Mlakar), Briljantina (Jure Franko, Saša Lešnjek, Luka Markus Štajer, Tomaž Domicelj), , Opera in balet Ljubljana, Doktor Živago (Ana Klačnjša in Lukas Zuschlag), Čakalnica (Janez Hočevar Rifle), Boksarsko srce (Domen Valič in Iztok Valič), Brade (Perica Jerkovič, Gašper Bergant, Boštjan Gorenc), Šovbiznis (Martina Ipša), Tvoj bodoči bivši mož (Vid Valič), Moje pesmi, moje sanje (Eva Černe, Nejc Avbelj), MGL, Trač (Tanja Ribič, Gregor Čušin), Alpska saga (Aleš Klinar, Ana Marija Mitič, Tilen Artač), Ljubljanski Vodnik našel Vodnika, (Andrej Rozman Roza in Alenka Tetičkovič), , Mamma mia, (Alenka Godec in Matjaž Kumelj).«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Mnenja o komentiranju športnih prenosov

Varuhinja je prejela več pritožb nad komentiranjem športnih prenosov, od smučarskih skokov, prek atletskega prvenstva do umetnostnega drsanja. Nekaj primerov.

Prepričan sem, da je v Sloveniji veliko odličnih in bolj primernih komentatorjev, kot je g. Stare, ki bi ga lahko že enkrat zamenjali. In nisem edini, ki tako razmišlja. Vsaj vsa moja družba misli enako.« (R. M)

»Prav tako želim, da ukrepate glede mašila 'eeeehm' pri komentatorju Jelku Grosu.« (I. C.)

»Imate zelo dobre športne komentatorje, veliko vedo, dobro sledijo dogajanju. Prosim pa, če lahko malo sapo zajamejo in utihnejo tisto kratko minutko, ko organizator tekme razglasi zmagovalce. Lepo je v celoti slišati uradne napovedovalce in publiko.« (V. Ž.)

»Sem navdušena gledalka umetnostnega drsanja. Žal mi užitke kvarijo gostobesedni komentarji novinarke ge. Jolande Bertole. (...) Ne rečem, živa enciklopedija. Ampak umetnostno drsanje je malo poseben šport in glasba je njen sestavni del. (...) Moja prošnja je, da se komentatorka omeji na čas, ko drsalci ne drsajo.«

Varuhinja je sporočila posredovala odgovornemu uredniku Športnega programa **Gregorju Peternelu**, s prošnjo, da odzive analizirajo in jih upoštevajo pri nadaljnjem snovanju programa. Urednik je gledalcem tudi odgovarjal na vprašanja in pritožbe ter pojasnjeval. Primer:

»Jolanda Bertole umetnostno drsanje komentira približno dve desetletji, zato lahko rečemo, da je postavljala in razvijala standarde komentiranja umetnostnega drsanja. Vem, da v pripravo vloži ogromno časa. Za to, da pripravi zanimiv prenos in gledalcem razloži, kaj se dogaja na ledu. V trenutku mora prepoznati vsak skok in strinjati se boste, da to ni enostavno. Razumem gledalkin pogled, a ob tem razmišljam, da bi se - če bi Jolanda komentirala po njenih pričakovanjih - potem s kritiko oglasila gledalkina sosedka, ki ima povsem drugačen okus... Pred nami so novi prenosi umetnostnega drsanja, saj je pred vrati svetovno prvenstvo. Z Jolando se bom pogovoril o pismu gledalke in ji dal v razmislek njene pripombe.«

Specialna olimpiada v Abu Dabiju

Gledalki **E. J.** in **M. M.** sta pogrešali poročanje iz specialne olimpiade, ki je potekala od 14. do 21. marca v Abu Dabiju:

»Zelo sem razočarana, da na vaši televiziji v športnem programu niti enkrat ni bila objavljena novica o specialni olimpijadi v Abu Dabiju. Na tej olimpiadi nastopa 7500 otrok iz 180 držav z posebnimi potrebami.«

Dosegli so velik uspeh saj so do danes prejeli že več medalj tudi zlate mislim ,da bi bili lahko saj enkrat omenjeni saj tudi oni tekmujejo za Slovenijo in tako širijo poznavanje o naši državi. Tako pa v športu so pri vaši TV omenjeni samo tisti, ki večinoma tekmujejo za denar ne vem ali se sramujete teh otrok, ki so že tako prikrajšani za veliko stvari, ki jih lahko počnejo drugi otroci in ki so v to tekmovalstvo morali veliko vložiti .Hvaležni smo njihovim trenerjem in učiteljem ,ki se razdajajo za naše otroke. Prosila bi vas ,da to prenesete športnemu uredništvu.«

Odgovor urednika Uredništva športnih novic **Boštjana Ogrisa**:

»Hvala za vaše mnenje, ki odpira vprašanja o poročanju o športnem udejstvovanju na različnih ravneh. Seveda v naših oddajah najdemo prostor tudi za otroke, ki jih omenjate. V preteklosti smo o njihovih dejavnostih že poročali. Žal smo pri svojem poročanju omejeni s posnetki. Verjetno se strinjate, da je naštevaje imen in medalj, ki našim gledalcem ne povejo ničesar, nesmiselno. Ko dobimo priložnost pokazati posnetek, je drugače. Prva se nam je ponudila danes, saj smo prvi posnetek slovenskega nastopa prejeli ponoči. O dosedanjem razpletu specialne olimpijade za Slovence s poudarkom na zlati medalji Anje Golčer smo tako poročali v poročilih 19.3.2019 ob 8.00.«

Preveč novinarjev na športnih dogodkih? (Televizija)

Gledalec in poslušalec **K. Z.** je zapisal mnenje, da je na športnih dogodkih na snegu preveč novinarjev javne RTV. Ti so po njegovem mnenju tudi vsiljivi, ko od športnikov zahtevajo izjave.

»Navadno novinar na cilju čaka športnika kot hijena na plen! Le ti navadno zahtevajo od naših športnikov intervjuje med tekmami, kar ni dobro za psiho športnika, še posebej, če mora dati izjavo po neuspelem prvem teku ali po prvi seriji skokov. Bilo bi čisto dovolj, če se oglašja novinar iz novinarske kabine, saj imate navadno poleg njega še strokovnega svetovalca. Le ta isti novinar pa lahko ob koncu tekme naredi tudi intervju z športnikom, v kolikor je bil le ta po njegovem mnenju zelo uspešen.

Prosim samo: Novinarji nehajte martretirati športnike ob neuspehih in v odmoru med tekmami. Pustite jih, da se v miru pripravijo za drugi tek ali drugi skok. Za neuspehe, kot uspehe niso povsem sami krivi – imajo tudi trenerje in ostalo strokovno osebje, kateri jih spremljajo na športnih dogodkih.«

Odgovor odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija **Gregorja Peternela**:

»Novinarje pošiljamo na teren, ker želimo celovito poročati s športnih dogodkov. Pri tem sledimo pomembnosti tekmovalcev in uspehom slovenskih športnikov. Verjemite, da delamo načrtno in premišljeno, saj si udeležbe na vseh dogodkih ne moremo privoščiti, predvsem pa z namenom kakovostnega poročanja v korist gledalcev.

Kar pa se tiče intervjujev med premori tekem so le-ti dogovorjeni z vodstvi reprezentanc in klubov. Gre za kratke intervjuje, pogosto eno samo izjavo z namenom dodane vrednosti prenosa tekme, ko neposredno po nastopu športnik lahko razloži, kaj se je zgodilo. Ker to gledalce zanima.«

Odgovor urednika Športnega programa na Valu 202 **Boštjana Reberšaka** je objavljen v poglavju Radio Slovenija/Val 202 (str. 26).

Podelitev priznanj v Planici

Varuhinja je bila seznanjena s pritožbo **S. T.**, ker gledalci niso mogli spremljati podelitve priznanj zmagovalcem skakalne tekme v Planici 22. marca.

»Prosim RTV SLO za pojasnilo zakaj nam niste dali užitka, da po koncu čudovite tekme pogledamo še podelitev priznanj najboljšim z današnje tekme. Zmagovalec Marcus Einsebichler iz Nemčije je v Planici danes dosegel svojo prvo zmago v svetovnem pokalu. V trenutku ko se je odvijala podelitev najboljšim z današnje tekme ste se na RTV SLO preklopili v studio in komentirali nastope naših fantov, mi gledalci iz TV zaslonov pa smo bili prikrajšani za prenos podelitve priznanj. Pa kaj potem če niso bili na odru Slovenci? Jaz in še marsikateri ljubitelj športa navijamo za vse športnike in se veselimo zmag in poslušanja himne tudi drugih držav.«

Odgovor **Gregorja Peternela**, odgovornega urednika Športnega programa:

»v Športnem programu smo že pred leti postavili kriterij prenosa podelitev večjih tekmovanj, med katere sodijo tudi tekme svetovnega pokala. Podelitve prenašamo vedno, živo ali v posnetku, kadar se na stopničke uvrsti slovenski športnik.

V primeru Planice, petek, 22. marec, pa smo bili že v zaostanku s programom. Načrtovano je bilo, da podelitev v kolikor na stopničkah ni slovenskega skakalca vseeno pokažemo med studijskim programom, a ker podelitev v načrtovanem času studijskega programa ni bila končana, smo sledili sporedu na našem 2. programu in se preselili na tekmo svetovnega pokala v biatlonu.«

V. PROGRAM PLUS

Ali lahko bioenergetik podaja zdravstvene nasvete?

Gledalca **M. C.** je zmotilo gostovanje bioenergetika v oddaji Dobro jutro (rubrika Svetujemo, 14. 3. 2018 iz studia Maribor):

»Sramota je, da na javni televiziji izvajate tako promocijo šarlatanstva, ki nima zveze s prav nobeno vejo medicine, niti z alternativno ne. Voditelja oddaje prav nesramno navijaško komentirata navedbe kvazizdravilca, ki predstavlja "bioenergijo" kot univerzalno zdravilo. "Zdravljenje" tudi na daljavo!!! Pa saj ni res! Na podlagi videnega in slišanežga ostro protestiram, da se na javni televiziji predvaja taka oglasna oddaja brez tega, da bi bilo jasno in vidno označeno, da gre za reklamno oddajo, ki posameznikom omogoča (brezplačno) promocijo in zaslužek. Poleg tega "bionergija" ni zdravljenje in ne bi smela biti kot taka reklamirana na javni televiziji. (...) Prav tako ni etično, da bolnim ljudem z reklamiranjem kvazizdravilcev in prevarantskih šarlatanov vzbujate lažno upanje, hkrati pa tem prevarantom omogočate enormne zasluge na račun bolnih ljudi.!«

Varuhinja je glede zadeve pisala odgovornemu uredniku TV Maribor Tomažu Karatu (pod okriljem tega uredništva nastaja oddaja Dobro jutro v mariborskem studiu) in odgovornemu uredniku Programa plus Roku Smoleju (pod njegovo ingerenco je oddaja Dobro jutro v ljubljanskem studiu), saj jo je zanimala uredniška politika glede gostovanj zdravilcev in drugih praktikov alternativnih ali nekonvencionalnih in nemedicinskih metod (med njimi bioenergetikov).

Urednik **Tomaž Karat** je odgovoril:

»Vsebina vezana na gostovanje bioenergetika ni plačljiva, tovrstni gostje so bili tako v mariborskem kot ljubljanskem studiu in po izkušnjah iz Maribora nikoli doslej ni bilo pripomb, težav ali kakršnih koli negativnih odzivov gledalk in gledalcev! Se pa strinjam, da je bila uporaba besede »zdraviti« spodrsrljaj novinarja, ki se ob vodenju oddaje v živo lahko zgodi vsakomur! Hkrati pa je seveda vsak gledalec prepuščen lastni odločitvi o tem, kaj bo in česa ne bo upošteval, sploh, ker je pogovor bil opremljen z opozorilnim napisom.«

Urednik **Rok Smolej** pa je podal drugačno mnenje:

»Ko v okviru oddaje Dobro jutro svetujemo o zdravstvenih težavah, je naše temeljno vodilo, da v goste vabimo zdravnike uradne medicine. Še več: stremimo k temu, da čim več gostov prihaja iz sistema javnega zdravstva (odlično na primer sodelujemo z UKC Ljubljana). V primeru, da v okviru javnih ustanov ne uspemo pridobiti sogovornika, občasno povabimo tudi zdravnike iz zasebnih ordinacij.

Alternativnih/naravnih/holističnih pristopov pri ohranjanju zdravja (ne pri zdravljenju) se lotevamo v zelo redkih primerih in zelo občasno, čeprav nas gledalci večkrat spodbujajo in predlagajo tovrstne tematike. Tak primer so na primer zdravilski sistemi, ki so široko uveljavljeni v tujini, npr. kitajska tradicionalna medicina ali ayurveda. Morda se jim posvetimo enkrat v sezoni, pa še takrat stremimo k temu, da je praktik takšnega zdravilskega sistema tudi zdravnik. Podobno velja za homeopatijo, če odpiramo to temo, poskrbimo, da gostimo zdravnika homeopata. Obstaja še ena izjema, in sicer zeliščarstvo, pri čemer gre pri tem tudi za prenos tradicionalnih znanj o zdravilnih rastlinah in tudi za neke vrste ljudsko izročilo. Ko v studiu gostimo zeliščarja, gledalce grafično (z napisi) in tudi govorno (voditelj) opozorimo, da zeliščarski nasveti niso nadomestilo za zdravniški posvet in da je posvet z zdravnikom obvezen.

Sicer pa odkar sem odgovorni urednik Programa plus, bioenergetik v ljubljanskem delu oddaje Dobro jutro ni sodeloval in tudi ne bo, gre namreč za zelo neoprijemljivo področje, tudi zakonsko izredno slabo regulirano, zato vidim gostovanje bioenergetika zgolj v kontekstu polemične razprave, v kateri sodeluje tudi uradna medicina in morda zakonodajalec.«

Mnenje in priporočilo varuhinje:

V oddaji, v kateri je gostoval bioenergetik, se je med pogovorom pravilno izpisovalo opozorilo "Nasveti niso nadomestilo za posvet z zdravnikom", in tudi gost je večkrat poudaril, kako pomembno je, da diagnozo postavi zdravnik. V pogovoru se je večinoma uporabljala sprejemljiva terminologija, in sicer, da bioenergija "pomaga", "deluje", "vpliva". Vsaj dvakrat pa je bil uporabljen tudi napačen term "zdravljenje".

Menim, da je argumentacija urednika Programa plus takšna, da v največji možni meri sledi načelom javnega interesa in javnega zdravja, kakršna je dolžna spodbujati javna RTV, ter jo lahko uporabimo kot smernico pri načrtovanju in izvajanju sorodnih programskih vsebin tudi v drugih medijih in uredništvih RTV Slovenija. **Menim, da je z vidika odgovornosti do občinstva in javnega zdravja pravilna usmeritev, da se ob tematikah zdravja k besedi vabijo zdravniki uradne medicine, ki svetujejo na podlagi znanstvenih dognanj in v skladu s pravili medicinske stroke.**

Uredništvom priporočam odgovoren, konservativen in preišljen pristop pri predstavljanju neznanstvenih metod in pristopov k ohranjanju zdravja. **Priporočam, da nasvete o zdravju podajajo predvsem zdravniki in zdravstveni delavci ter da v primerih, ko se uredništva izjemoma odločijo, da k besedi povabijo zdravilce ali posameznike, katerih metode ne temeljijo na znanstvenih dognanjih, posebej poskrbijo, da občinstvo razume, da ne gre za zdravstvene nasvete. Narobe bi bilo, če bi se pri občinstvu ustvarilo napačno razumevanje, da gre za znanstveno podkrepljene trditve, metode, nasvete.**

Uredništvom priporočam tudi skrbno branje točke 10.2. Poklicnih meril in načel novinarske etike (Odnos do zdravja) ter jih spomnila na mnenje v zadevi Pogled v znanost/Podnebne spremembe (september 2017), v katerem je podrobneje pisala o odgovornosti v podajanju znanstvenih in strokovnih vsebin, ko je treba dajati prednost dejstvom in dokazom (pred mnenji).«

Veliko mnenj o oddaji Dobro jutro

Varuhinja je prejela več mnenj o poteku, vsebini, govorni in jezikovni kulturi ter usposobljenosti sodelujočih in voditeljev oddaje Dobro jutro. Gledalci so največkrat komentirali petkovo prehransko rubriko, torkovo rubriko Bleščica, nove obraze, ki sodelujejo v oddaji, in komentiranje dnevnik časopisov. Odzive je varuhinja posredovala odgovornemu uredniku Programa plus **Roku Smoleju** in urednici oddaje Dobro jutro **Daši Lamut Prosen**.

Primer odgovora **varuhinje**:

»Prepričana sem, da v uredništvu sproti analizirajo odzive, se o njih pogovorijo s sodelavci, jim predlagajo spremembe ali izboljšave in se od nekaterih tudi poslovijo, če presodijo, da je nastopil tak čas. Kot varuhinja urednikom ne morem svetovati v kadrovskih zadevah, sem jim pa dolžna posredovati vsa mnenja, ki pridejo na moj naslov. Vsekakor pa moram povedati, da ni nič nenavadnega, če glede istega sodelavca isti dan prejmem diametralno različna mnenja – nekateri hvalijo, nekateri grajajo. Resnično je težko zadovoljiti vse okuse. Nobenega dvoma pa ni, da sta govorna kultura in kultura nastopanja med najpomembnejšimi elementi televizijskega dela.«

Zadnja beseda: različni odzivi

Varuhinja je prejela več odzivov na Zadnjo besedo, novo oddajo Programa plus:

»Gospe, ki so se dobile v studiu, da bi malo klepetale in se pokazale na TV, naj to prosim, raje počnejo pri kateri doma, voditeljica pa jim lahko tudi kaj skuha. Res nimajo kaj povedat gledalcem, skačejo si v besedo, njihovo govorjenje je živčno, nestrpno, tudi nerazložno, misli nimajo ne repa ne glave, o tematiki vedo premalo, med seboj se ne poslušajo in ne razumejo, zaradi vsega tega delujejo zelo nesimpatično... nič osebnega, postavile so se v napačen okvir.« (A.P.)

»Imate dobre gostje, posebno moram poudariti, da mi je všeč ga. Katarina Kresal. Je razgledana in prijetna sogovornica. Kritizirajo jo desničarji, ki niso samo politični analitiki, ampak in predvsem nesramni skrajneži. Vse komentatorke so mi všeč, so preproste in zelo prijetne in pašejo v to oddajo. Tudi teme so prave. Ne poslušat nespodobnih komentarjev in nadaljujte s to oddajo. Rabimo na TV ekranih nekaj razvedrilnih tem, ki ta sigurno je.« (A. V.)

»Oddaja Zadnja beseda obravnava aktualne teme, vendar je format zastavljen po moje popolnoma neprimerno. Zanimivi gostje se dobesedno drenjajo za besedo, tekmujejo, kdo bo pametnejši, kdo bo sploh lahko kaj povedal v skopo dodeljenem času... Način - vzemi si besedo in povej svoje - se mi zdi nespoštljiv, žaljiv do nastopajočih. Ker imajo tako malo časa in ker si še tega morajo izboriti, so odgovori površinski, plitvi, nepremišljeni ... na ravni gostilniškega pogovora. Voditeljica občasno vsiljuje svoja mnenja. Oddaja je odraz hitre potrošniške družbe, ko se vsem mudi in je bolj kot kvaliteta bistvena kvantiteta. Tovrstna oddaja bi bila morda primerna za komercialno televizijo, nikakor pa ne za nacionalko.« (D. V.)

Primer odziva odgovornega urednika **Roka Smoleja**:

»Razumemo, da format oddaje Zadnja beseda! odstopa od doslej vidnih in znanih formatov na slovenskih televizijah. Po drugi strani pa gre za koncept »ženskega komentatorskega omizja«, ki ga v svoj program vključuje večina tujih televizij, na nekaterih se je izkazal za zelo uspešnega. Oddaja sodi v žanr t. i. infotainmenta, gre torej za hibridni žanr, ki združuje informacijo in elemente zabave. Koncept predvideva različne osebnosti, ki na poljuden način komentirajo aktualne in vsakdanje teme.

Želimo poudariti, da smo sodelujoče v omizje izbrali preudarno in z velikim razmislekom. V debato smo vključili osebni različnih profilov, profesij, življenjskih izkušenj in nazorov.

Prav vse so v življenju že nekaj dosegle in (kar je človeško) kdaj tudi »padle«. V oddajo smo tako vključili filozofinjo, ki v javnem prostoru deluje tudi kot publicistka, sicer pa kot založnica in prevajalka, ima pa tudi nekaj izkušenj z nastopanjem na televiziji, sodelovala je tudi že s Televizijo Slovenija. Ostale komentatorke so odvetnica, dramska igralka z dolgoletno kariero, ki je bila in je še angažirana v osrednji gledališki inštituciji v državi, in avtorica ene najbolj prodajanih slovenskih knjig v zadnjih letih. Za format oddaje je nujno, da imajo komentatorke različna mnenja, saj se le tako lahko razvije živahna debata, ki je v popoldanski oddaji z razvedrilnim predznakom seveda zaželena.

(...) Ustvarjalci oddaje seveda pozorno spremljamo odziv gledalcev, gledanosti oddaje in tudi odmev oddaje v medijih in za zdaj so recenzije oddaji in akterkam precej naklonjene. Seveda vedno obstaja prostor za korekcije in izboljšave.

Vsekakor pa se nam zdi prav, da v omizju dobijo glas in besedo ženske, ki so v okviru programov TVS sicer večinoma izpraševalke (novinarke, voditeljice), redkeje pa komentatorke, in upamo, da so že zdavnaj minili časi, ko se je ženske pošiljalo za štedilnik (»voditeljica pa jim lahko tudi kaj skuha«).

VI. SPLOŠNO

Programska vsebina ob 8. marcu

Gledalka **F. B.** je bila kritična do televizijske programske sheme ob 8. marcu:

»Danes je mednarodni dan žena. In kako ga obeležuje naša javna rtv hiša? NIČ! Pa pogledjte spored TV 1 Avstrija. Film Sufražetke.

Menim, da je to praznik ali dan, ki zasluži kakšno oddajo če ne celo poudarek v včerajšnji tarči.

Predsednik države predlaga imenovanje za sodnika človeka, ki je pod obtožbo nasilja nad žensko.

Ne rečem, da je kriv. Toda predsednik bi moral razmisliti in počakati. Bravo predsednik!

Bravo RTV - javna televizija. Ali tako vzgajate mlade za upoštevanje enakosti spolov? Pa če vam pomen vsebine tega dneva ni mar, to povejte. Zagotovo rtv tokrat poslanstva ni opravila - sodeč po napovedniku sporeda.«

Natalija Gorščak, od 18. marca direktorica TV Slovenija (pred tem v. d. direktorice) je očitek zavrnila kot neutemeljen; celotno direktoričino pojasnilo je objavljeno kot **PRILOGA 2** na str. 47.

Edina televizija brez koledarja dogodkov!

Gledalka **I. K.** na programih TV Slovenija pogrēša koledar dogodkov:

»RTV Slovenija ima kot javni servis z ustavo določene naloge. Med temi tudi izobraževalno vlogo.

TV S bi morala imeti v programih tudi KOLEDAR DOGODKOV! Pa ga nima. Radio Slovenija ga ima in predvaja večkrat, kar je dobro. Ni dovolj, da se TVS obletnic spomni v dnevnik prispevkah ali posebnih enkratnih oddajah. HTV ima zelo dober koledar, ki je narejen po njihovih pogledih.«

Odgovor je pripravila v.d. direktorica TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

»Na Televiziji Slovenija se zavedamo izobraževalne vloge. Način, kako to počnemo, je v pristojnosti urednikov in to, da bi TV SLO morala imeti koledar dogodkov, ne drži. Razlog, zakaj smo ga pred desetletjem ukinili, je tedaj bil, da posnetkov, ki bi jih lahko v oddajo vključili, nismo imeli (težave z avtorskimi pravicami), nismo pa jih dodatno kupovali.

Radio nima težav s pravicami, saj napišejo, kaj se je zgodilo in to preberejo, mi pa potrebujemo video. Mimogrede, na HRT je TV Koledar dolgoletni projekt več ljudi, obenem kupujejo tuj material, o tem, da je proračun za njihovo oddajo TV koledar neprimerljiv z našimi izobraževalnimi oddajami.«

Iz dodatnega odgovora **varuhinje**:

»Argumente vodstva TV Slovenija lahko razumem, saj prav vseh vsebin z omejenimi sredstvi ni mogoče pripraviti. Menim pa tudi, da se tudi s tovrstnimi oddajami pogloblja znanje o narodovi zgodovini, kar je pomembna naloga javnega medija. Zato upam (in bom k temu še pozivala), da se najdejo ustrezna sredstva za tovrsten format oddaje.«

Spored TV SLO2: zakaj zamude?

Več je bilo vprašanj o zamudah v programih, odstopanju od sporedov in čakanju na napovedane oddaje. Primer:

»Nanizanka Kjer bom doma bi morala biti na sporedu ob 17:50. Razumem, da je zamuda zaradi prenosa v živo, vendar ne, da to zavlačujete z brezveznimi pogovori med prenosom nepomembnih kvalifikacij. Po končanih le teh pa petnajst minut vrtite reklame in napovednike. Tako je bila zamuda zaradi zavlačevanja več kot 30 minut. Če bi prenos takoj končali po zadnjem skoku in pričeli z zamujeno serijo pa bi bila zamuda 15 minut. Pred par dnevi pa ste pred zamujenim pričetkom te serije celo vrteli TV prodajo. Skrajno podcenjujoče do vaših gledalcev in seveda tudi plačnikov RTV prispevkov. (H. M.)

Pojasnilo direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

»TV SLO 2 je program s t.i. drsečo shemo, kar pomeni, da shemo prilagajamo športnim prireditvam. Omenjena nadaljevanka nima vsakodnevno točnega začetka predvajanja, vendar se trudimo, da v dnevnem sporedu ne odpade, kljub temu da imamo v tem terminu pester zimsko - športno neposredni program. Spored pripravljamo tako, da je nadaljevanka predvajana v približno istem terminu od ponedeljka do petka okoli 18. ure na TV SLO 2.

28. 2. se je zaradi vremenskih razmer prenos kvalifikacij SVETOVNEGA PRVENSTVA zavlekel. Ko se je tekma zaključila, je imelo športno uredništvo še terenski studio s prizorišča. Po koncu prenosa je bila dolžina oglasov 04'03" in napovednikov 02'14", zatem pa je bila predvajana nadaljevanka. Gledalci so bili o spremembi začetkov naslednjih oddaj obveščeni na MMC / TTX.

Nadaljevanka Kjer bom doma je bila ta dan predvajana z 34-minutnim zamikom od prvotno napovedanega termina zaradi višje sile, t.j. vremenskih razmer na svetovnem prvenstvu.

Planirano:

ČETRTEK, 28.02.2019, TV SLO 2

16.15 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki - srednja skakalnica (M), kvalifikacije, prenos iz Seefelda HD

17.50 Kjer bom doma (II.): Odgovori mi, ljubi, avstralska nadaljevanka, 2014, 8/10 HD, ponovitev

Predvajano:

ČETRTEK, 28.02.2019, TV SLO 2

16.55 Nordijsko smučanje - svetovno prvenstvo: smučarski skoki - srednja skakalnica (M), kvalifikacije, prenos iz Seefelda HD

18.19 Kjer bom doma (II.): Odgovori mi, ljubi, avstralska nadaljevanka, 2014, 8/10 HD, ponovitev

Prošnja, mnenje, pohvale, predlog, zaplet, pritožba

Varuhinja je tudi marca prejela različna vprašanja, mnenja, pritožbe in predloga o televizijskih programih. Z njimi je seznanjala pristojne ter sporočila pošiljala na prave naslove.

Med drugim je vodstvu TV Slovenija posredovala **prošnjo** gledalke, da bi se imena gostov v pogovornih oddajah na ekranu izpisovala bolj pogosto:

»V vaših odličnih pogovornih oddajah in intervjujih nastopajo zanimivi gosti, eden ali več. Nekatero dobro poznamo, nekaterih pač ne. Če zamudimo začetek, tako ne vemo vedno imena gosta. V nekaterih oddajah se na ekranu izpiše ime gosta, ko govori, v nekaterih oddajah, predvsem v intervjujih, pa ne. Zato prosimo, če se ime gosta lahko izpiše večkrat med oddajo.«

Pristojne je seznanjala z **mnenji** o neustreznih terminih premiernega ali ponovitvenega predvajanja oddaj, od dokumentarne serije Veliki slikarji na malem zaslonu do Spominov. Primer:

»Meni ni jasno, zakaj ne ponovite odaje Spomini!!! Vsi niso v penziji, da lahko gledajo do enih zjutraj. Danes bo na sporedu, ampak to je prepozno za marsikoga!!! In meni razlagajo, kako je bilo zanimivo. Lahko bi ponovili odajo npr. popoldan. Tudi -- tvMaribor -- je včasih ponavljala to odajo. Komu je namenjena odaja? Par ljudem.« (J. S.)

Varuhinja je prejela tudi **pohvalo** izobraževalni seriji Slovenska narečja avtorice Neve Novljan pogovornim oddajam, ki jih na TV SLO3 vodi Igor Pirkovič, oddaji Čez planke! Mojce Mavec.

Ob robu pohvale Tedniku za prispevek o dostopnosti Ljubljane za invalide (18.3.) pa je gledalec tudi **predlagal** podrobnejši prikaz (ne)dostopnosti za slepe, zlati mestnega potniškega prometa:

»Kako naj slepi vedo, kateri avtobus prihaja na postajališče, kjer se ne ustavlja samo bus ene proge in kateri avtobusi so se trenutno nagnetli na postajališču? Kako naj tudi slep potnik ve, kje je njegov avtobus in kje so prednja vrata, ko mora ali naj bi v naglici vstopil, če ne mu bus že odpelje pred nosom? Če bi LPP zagotavljal preko neke aplikacije tovrstna sporočila slepim, jih tako v hrupu ne bi mogli slišati niti se ubadati z njimi v gneči, vrvežu in še iskati željeno progo.«

Vnovič so prispele **pritožbe** zaradi po novoletne ukinitve jutranjih risank na TV SLO2 in večurnega predvajanja Infokanala. Pritožnikom je varuhinja posredovala odgovor direktorice TV Slovenija:

"Zaenkrat ostaja otroško-mladinski pas med 16. (oziroma takoj po koncu oddaje, ki je pred tem) in 17. uro. Ob rebalansu PPN 2019 za jesen bomo skušali jutranje risanke ponovno vrniti v program. Iskreno upam, da nam bo uspelo."

Varuhinja je kot sonaslovljenja spremljala daljšo **korespondenco** med vodstvom TV Slovenija in ZZB o snemanju slavnostnega koncerta Partizanskega pevskega zbora ob njihovi 75-letnici 9. aprila v Cankarjevem domu v Ljubljani; posnetek koncerta bo predvajana konec aprila.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Poročanje s protestov v Parizu

Poslušalec **A. G.** je trdil, da RTV o protestih rumenih jopičev v Parizu poroča pristransko. Na varuhinjin poziv, naj navede konkreten program ali oddajo, ki naj bi potrdil njegov očitek, je navedel Radijski dnevnik 16. 3., ko naj bi po »zamolčali« policijsko nasilje nad protestniki.

»O tem niste poročali! Poročali pa so neodvisni mediji! Vložene so tožbe zoper francosko policijo, ki je poškodovala s strelnim orožjem(gumijasti izstrelki) kar nekaj rumenih jopičev(težke poškodbe oči itd...). Poročanje novinarjev javnega radia je pristransko, ker so se postavili na stran bivšega Rotschildovega bankirja Macrona, ki je kriv za vse, kar se dogaja v Franciji. Pretepenje rumenih jopičev brez razloga so posneli neodvisni mediji, kar pa vi niste nikoli bili! Kaj je resnica in kaj laž?«

Varuhinja je pritožbo zavrnila kot neutemeljeno:

»Menim, da je novinarka v konkretni oddaji celovito povzela informacije tega dne o francoskih notranjih razpravah o odgovornosti za nasilje na protestih rumenih jopičev. Te razprave so v veliki meri kontradiktorne, saj različne strani proteste razlagajo različno. V okviru teh razprav in predvsem zaradi očitkov o prekoračitvi policijskih pooblastil (na eni strani) in o neodzivnosti policistov (na drugi strani) so tudi razrešili šefa pariške policije. To je bilo v ospredju poročila na dan, ko ste poslali pritožbo. Zato menim, da je neupravičena.

Menim, da mediji RTV Slovenija v daljšem časovnem nizu osvetljujejo vse pomembne vidike protestov v Franciji, navajajo uradne in neuradne podatke in razlage ter ohranjajo nepristransko držo. Dolžnost javnega medija je, da poda dovolj različnih informacij, da si lahko občinstvo iz tega mozaika podatkov in stališč ustvari lastno mnenje.«

Poslušalka pogreša zborovsko in narodnozabavno glasbo

Tudi marca je več poslušalcev komentiralo glasbeni izbor na Prvem. Poslušalka **I. H.** je predlagala spremembe.

»Predlagam, da uvedete v program tudi naše pevske zборе in snovalce narodno zabavne glasbe. Mislim, da si zaslužijo javno predstavitev, v njihovo delo oz "izdelka" je vložena veliko truda in prostega časa. Včasih je bila na programu lestvica najboljših ansamblov, tudi pevski zbori so imeli več mesta v programu. Za primer: romski glasbi je posvečeno več pozornosti kot naši narodno zabavni, če odmislim Četrtekov večer.

Imate pa veliko kvalitetnih oddaj, predvsem govornih, izobraževalnih, mladinskih.

Glede ponavljanja določenih poročil, objav, govorjenja je pa tako: tisti, ki imamo program ves dan na poslušanju, je res malo moteče. Ko sem bila pa še v službi, se mi je zdelo tega premalo. Zato smo pač upokojeanci malo nergaški.«

Odgovor odgovornega urednika Prvega, **Andreja Stoparja**:

»Na Prvem programu podpiramo slovensko glasbeno ustvarjalnost, ne le ene zvrsti, ampak skušamo zajeti kar se da široko. Vsaka zvrst zahteva napor, delo in ne nazadnje talent. Narodno zabavno glasbo predvajamo zjutraj, ob nedeljah in v specializirani oddaji Četrtekov večer.

Za zborovsko glasbo pa poleg juter in občasno v glasbenih opremah načrtujemo še termin ob nedeljah med 9.30 in 10.00. Pri tem bi rad poudaril, da je na Radiu Slovenija domicil zborovske glasbe na Tretjem programu – Programu Ars.

Pripadniki romske skupnosti so slovenski državljani, pripadniki manjšine in namenjena jim je ena oddaja na teden, Naše poti – Amare droma ob ponedeljkih zvečer. Prepričan sem, da manjšina ne more biti predmet primerjav, komu namenjamo več pozornosti. Sploh pa ni umestno takšno razmišljanje v kontekstu programa, ki predvaja več kot 50 odstotkov slovenske glasbe, in še več, tudi razmerje med govorom in glasbo je približno 50-odstotno.

Temelj radijskih programov – ali hrbtnica, če želite – so poročila in informativne oddaje. Njihova vsebina je odvisna predvsem od dnevnega dogajanja in se sproti tudi osvežuje. Določene vesti se zato nujno ponovijo nekajkrat, ampak poročila so namenjena obveščenosti poslušalcev. Tako tistih, ki dan preživijo pred sprejemnikom, kot tistim, ki radio vklapljajo in izklaplajo in zato marsikaj slišijo prvič in ediniokrat.

Menim, da bi moral biti konsenz med poslušalci in ustvarjalci jasen: radijski program je lahko samo presek ponudbe za široki krog ljudi. Nikoli ne bo mogel povsem zadostiti okusu posameznika.«

Radijska igra: zakaj je ni v spletnem arhivu?

Poslušalec **P. S.** je ljubitelj radijskih iger, ki jih zvesto posluša, če kakšno zamudi, jo poišče v spletnem arhivu. Žal pa tam ni našel vseh delov Lainščkovega Petelinjega zajtrka, ki je bila na Prvem predvajana med 5. in 26. marcem.

»Lainščkov Petelinji zajtrk, ki ga v nekaj delih predvaja Pri program, je v arhivu prisoten le s 4. delom. Kakšna logika je v tem? Včasih so se izgovarjali, da gre za avtorske pravice in da radijskih iger praviloma ne bodo dajali v arhiv, a v zadnjem času so mnoge tam. Se pa še ni zgodilo, da bi bil – kot v primeru Petelinjega zajtrka – tam le 4. del. Kje so prvi trije? (...) in vnaprej povem, da ne pristajam na odgovor, da je v arhivu bil npr. 3. del Zajtrka do predvajanja 4. dela, ker ni bil. Sem preveril. Ker sem zamudil 1. del, sem šel takoj naslednjega dne v arhiv in potem še nekaj dni, pa ga tam nikoli ni bilo.«

Odgovorna urednika Prvega in Arsa, **Andrej Stopar** in **Matej Venier**, sta pojasnila, da Radijsko igro, Kratko igro in Radijsko igro za otroke sicer predvajajo pa na Prvem. pripravljajo pa v okviru programa Ars. Prav ta okoliščina – dve različni uredništvi in dve različni poti do strežnika – lahko vpliva na zajemanja zvočnih posnetkov in njihovo dostopnost v spletnem arhivu (bodisi v RTV 4D bodisi na spletnih straneh Prvega in Arsa), zaradi česar lahko pride do zapleta ali izpada. Pristojni tudi na podlagi poslušalčeve pritožbe iščejo sistemsko rešitev.

Urednik Prvega Andrej Stopar pa je prispeval tudi pojasnilo glede avtorskih pravic:

»Avtorske pravice niso izgovor, so dejstvo. Zato na podstrani Prvega »Radijska igra« najdete opozorilo, da so posnetki dostopni samo teden dni po predvajanju. Ko bomo končno uredili celotno ponudbo radijskih iger na spletni strani Prvega, bo to veljalo za vse igre. Odločili smo se, da bomo po predvajanju poslušalce na dejstvo, da jih lahko slišijo še v naslednjem tednu, tudi posebej opozorili.

Opravičujemo se, če katera od iger ni bila dostopna v času, ko bi morala biti. Napake se trudimo čim prej odpraviti.«

II. VAL 202

Izbor po okusu urednikov ali poslušalcev?

Poslušalka **A. Z.** je spraševala o glasbeni uredniški politiki. v kolikšni meri o glasbenem izboru odloča urednikov osebni okus in kako uredniki ravnaajo, če besedila vsebujejo vulgarne izraze.

»Prosim vas, vzemite si kdaj čas za poslušanje tega izbora glasbe in pogostosti predvajanja. Toliko dobrih, nagrajenih, starih popevk imamo, ki so pozabljene. Neverjetno je, da na nacionalnem radiu lahko poslušamo (na predvečer kulturnega praznika,) "pizdarije vsepovsod", in celo za popevko tedna je bila "čista jeba", da ne govorim o besedilih, ki ne uporabljajo osnovnih pravil slovnice; " pohlep mu ni požrl možgane", i.t.d.

Ob vsem tem pa naganjajo vik in krik ob neki neprimerni izjavi na Emi. Je to licemerstvo? Res bi si želeli, poslušalci, boljšo izbiro glasbe, saj imamo tako bogato zakladnico (Sepe, Budau, Velkavrh, Robežnik, Strniša, ...

S tem, da sem se odločila napisati vam to mnenje, ni samo zaradi mojega opažanja. Ker nekaj znancev in prijateljev imam, ki enostavno ne poslušajo več vašega radia.. Samo malokdo bi si vzel čas za pisanje. Saj ima radio tudi gumb za menjavo postaj.«

Odgovor **Žige Klančarja**, glasbenega urednika Vala 202:

»Vsak od glasbenih urednikov ima zagotovo glasbeno polje, ki mu je bližje in ga bolje pozna, vsak pa pri svojem delu upošteva več parametrov, lastni okus zagotovo ni na prvem mestu. Poleg popevke tedna se redko kakšna pesem zavrti dvakrat ali celo večkrat na dan, morda se to zgodi s kakšnim izvajalcem z različnimi skladbami, pa še to sila redko. Na Valu 202 zagovarjamo raznolikost, skozi leto zavrtimo približno 20.000 skladb, le nekaj teh pa preseže številko 100. Najbolj predvajane so torej v povprečju na našem programu vsak tretji dan ali še redkeje. Poleg raznolikosti z glasbeno politiko zasledujemo tudi poslanstvo pretežno novejših produkcije. To je predvsem pomembno zato, ker drugih postaj s tako glasbo praktično ni, torej je določen segment - predvsem domačih izvajalcev, predstavljen samo pri nas. Razumemo nostalgijo po zimzelenih slovenskih popevkah, a te boste našli na Prvem programu našega radia. Med kletvicami in sočnim jezikom je pogosto tanka linija. Po eni strani se trudimo, da ne bi poslušalcev prizadeli z neprimernim jezikom, po drugi strani pa smo sami tudi ogledalo ustvarjanja. Tudi nas občasno zabolijo ušesa ob neupoštevanju slovničnih pravil, o čemer se z izvajalci pogovarjamo. Jim pa tudi namignemo, naj ustvarjajo v slovenščini in ne v angleščini, saj se bodo tako lažje dotaknili poslušalcev. Pogosto nas pri tem tudi upoštevajo.«

Preveč novinarjev na športnih dogodkih? (Radio)

K. Z. meni, da je na športnih dogodkih na snegu preveč novinarjev javne RTV. Ti so po njegovem mnenju tudi vsiljivi, ko od športnikov zahtevajo izjave. Pritožba je objavljena v poglavju Televizija Slovenija/Športni program, kjer je odgovor podal pristojni televizijski urednik (str. 17).

Odgovor urednika Športnega programa na Valu 202 **Boštjana Reberšaka**:

»Športno uredništvo Radia Slovenija (Vala 202) s svojo politiko pokrivanja športnih dogodkov zasleduje željo po informiranju slovenske športne javnosti. V središču pozornosti niso samo mednarodno in obče izpostavljeni dogodki ampak celoten spekter športne ponudbe, ki jo ponuja predvsem slovenski šport. Naša težnja je pojasnjevati zakulisje, spremljanje aktualnih dogodkov in snovanje zgodb in projektov. Glede na odmevnost dogodkov pa sestavljamo ekipo novinarjev ki poročajo s posameznega dogodka.

V uredništvu skrbimo za vsebine Vala 202 (prenosi, zgodbe, oddaji Naval na šport...) in dnevnoinformativni program (informativne oddaje, vsebine 1. programa Radia Slovenija). Ob naštetih zadolžitvah določeni dogodki presegajo delovne zmožnosti posameznega novinarja, ki skrbi tako za javljanja, intervjuje in prej omenjene vsebine. Zato sta na določenih (a res prej redkost kot običaj) terenih tudi dva novinarja Radia Slovenija. Zimski športni dogodki so v ospredju v zimskem času, v poletnem številne druge vsebine, ki so ovrednotene na podlagi uredniške presoje. Intervjuji so sestavni del novinarskega poročanja in večkrat najzahtevnejši del novinarskega dela. Gre za povezavo s sogovornikom in kakovostno postavljanje vprašanj, ki včasih niso enostavna ne za novinarja ne za športnika. Morda kdaj zveni kot »nadlegovanje« športnikov, a ti so javne osebnosti, ki so se z vstopom v svet vrhunškega športa sprijaznili tudi z medijsko izpostavljenostjo. Nenazadnje so vzor mladini in kreatorji javnega mnenja. Njihovo mnenje je zato pomembno tudi za nas, še bolj pa za javnost, zato so v središču pozornosti.

Glede finančnega razpisništva pa bi vas opozoril, da celotna hiša, še posebej pa radijski športni program stremi k minimalizaciji stroškov, da k temu stremi tako vodstvo kot tudi uredništvo, da lahko izpelje celotni spekter športne ponudbe. Standardi so v zadnjih letih močno padli in novinarsko potovanje še zdaleč ni več nagrada. Večkrat se novinarji vozijo cele noči po opravljenem delu vse v želji, da javnosti in poslušalcem lahko ponudijo celovit vpogled v šport. Zato smo predvsem ponosni, da še vedno lahko opravljamo svoje poslanstvo v razpoložljivih okvirjih in ga prilagajamo in nadgrajujemo s sodobnimi pristopi.«

MMC

I. VSEBINA

Dovolj ali premalo natančno o Venezueli?

Bralec **V. V.** je podal tri pritožbe glede poročanja rtv slo.si. o dogajanju v Venezueli: predvsem o navajanju, kdo priznava Juana Guaidója in kdo Nicolasa Madura.

Varuhinja je zavrnila očitek o neresničnih navedbah in bistvenih vsebinskih napakah, strinjala pa se je, da bi bili lahko avtorji bolj natančni:

»**Glede EU in Guaidója:** Imate prav, ko pišete, da EU ni nikoli priznala Guaidója. To je res. Res je tudi, da nikoli ni priznala Madura. EU ne sprejema odločitev o priznanju držav ali oblasti, ampak to storijo posamezne članice. Če smo natančni: od 29 članic EU jih je Guaidója priznalo ali »pripoznalo« skupaj 24. Ob tem je Guaidója priznal/pripoznal tudi Evropski parlament. Strinjam se, da morajo novinarji RTV Slovenija stremeti k natančnosti. Povsem natančna formulacija bi torej bila: »K protestom je pozval Guaidó, ki se je konec januarja razglasil za začasnega predsednika, kot takšnega pa so ga priznale ZDA, številne latinskoameriške države in večina članic EU.« Ne glede na površnost, o kateri ste mi pisali, pa menim, da bralci vsebinsko niso bili zavedeni. V povezanih člankih so bili seznanjeni tudi s tem, da je priznanje/pripoznanje Guaidója za začasnega predsednika s strani večine članic EU in Evropskega parlamenta časovno omejeno in z omejenim namenom (da se razpišejo nove volitve, ki bodo poštene in svobodne).

Guaidó in odrekanje legitimnosti: Imate prav, ko pišete, da ne moremo reči, da je Maduru legitimnost odrekel »večji del mednarodne skupnosti«. Če imamo pri mednarodni skupnosti v mislih države sveta, potem v številčnem smislu to ne drži in bi bilo pravilno reči, da mu je legitimnost odrekel velik del mednarodne skupnosti. Obenem pa je to večji del razvitega in prozahnega sveta ter večina članic EU. Iz konteksta ni bilo mogoče prezreti, da gre prav za to.

Vzrok krize v Venezueli: Stavek, ki ste ga izpostavili (da se je Venezuela v hudi politični in gospodarski krizi znašla zaradi slabega vodenja), je dobesedno prepisan iz novice STA; da je STA vir novice na MMC, je tudi nedvomno zapisano v objavi. Kaj natanko je državo na drugi celini pahnilo v krizo, je obsežno, zapleteno in tudi kontroverzno vprašanje. Razumem, da bralci lahko v vsakem zapisanem ali izrečenem stavku zaznate neko posebno konotacijo – tudi glede na lastno svetovnonazorsko opredelitev: konotacijo, ki je v nasprotju z vašimi predstavami, lahko razberete iz uporabljenih besed, ki so morda zaznamovane, iz uporabljenih stavčnih zvez in členjenja po aktualnosti, ki poudari neko podrobnost, ali pa iz navajanja konteksta in nujnih poenostavitev, ki so sestavni del novinarstva. To je pri poročanju o kompleksnih tematikah neizogibno. Dovolj je, če se spomnimo osamosvojitvenih procesov v Sloveniji, ali pa, če se ozremo v Katalonijo in v zadnjem obdobju tudi v Združeno kraljestvo. Mediji ne morejo v sleherno poročilo ujeti sleherne podrobnosti o nekem obsežnem procesu in so zlasti pri poročanju o mednarodnih dogodkih dolžni svojemu občinstvu vsebine podajati preprosto in shematizirano, četudi gre za zapletene, večplastne dogodke in pojave z veliko odtenki. Dolžnost javnega medija pa je tudi, da o kontroverznih tematikah ne poroča enostransko ali navijaško. Ko sem ob obravnavi vaših sporočil vnovič poslušala nekaj radijskih in televizijskih poročil ter prebrala nekaj spletnih novic o Venezueli, sem prepričana, da javna RTV to dolžnost tudi spoštuje in uresničuje ter v največji možni meri ohranja nevtralno poročevalsko držo, sklicujoč se na različne vire.

Ko govorimo o virih: RTV Slovenija ima pogodbe z največjimi svetovnimi agencijami – Reuters, AP, EBU ter seveda STA, novinarji pa črpajo tudi iz drugih svetovnih virov.«

Je Roglič zmagal ali je bil blizu zmagi?

Bralec **M. M.** se je pritožil, ker je članek na MMC 1. marca poročal, da je kolesar Primož Roglič že zmagal v dirki svetovne serije, čeprav je naslednji dan sledila še zadnja etapa, kjer bi se vrstni red v generalni razvrstitvi še lahko spremenil.

»Seveda privoščim zmago Primožu, vendar takšen zapis je laž. Napaka na spletni strani je bila tudi prijavljena z obrazcem (kjer piše "Prijavi napako"), vendar napis ostaja. Prosim za obrazložitev avtorja prispevka čemu tak zapis. Morda za več klikov na povezavo? V čem naj bi bil MMC "boljši" od ostalih "medijev," ki objavljajo lažne novice? Ob takih zapisih me mineva branje/spremljanje "novic".«

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je posredovala odgovor avtorja novice, **Tonija Grudna**:

»Šlo je za klasično enotedensko večetapno kolesarsko dirko, najvišjega ranga UCI World Tour. Program etap s profilom je kljub premiernemu Touru UAE (Dirka po Združenih arabskih emiratih) sledil ustaljeni praksi, kjer je zadnja ključna etapa dejansko predzadnja 6. etapa, zadnji dan pa sledi samo še t. i. parada oz. krogi po ravnini in šprint glavnine. V tem primeru kroženje po ulicah Dubaja: 94 kolesarjev od 131 uvrščenih je z zadnjo, 7. etapo, opravilo v času zmagovalca, zaostali so bili pomočniki in nešprinterji. Med skupno 20 vodilnimi zadnji dan ni bilo niti ene spremembe.

Roglič bi brez zmage ostal le v primeru poškodbe, četudi bi padel, bi ga peleton (kolesarska karavana) počakal. Že primer iz omenjene 6. etape, kjer se je dirkalo na polno: svetovni prvak in prvi izzivalec Rogliča za skupno zmago Alejandro Valverde je bil vpleten v padec v prvem delu etape, česar pa Rogličevo moštvo Jumbo Visma ni izkoristilo za navijanje tempa in ustvarjanje razlike (pihal je neugoden veter, začelo se je vzpenjati in bi mu lahko pobegnili).

Kolesarstvo je tradicionalen moštveni šport s številnimi nepisanimi pravili in zadnji dan več etapnih dirk se na ravninskih šprinterskih etapah ne napada skupno vodilnega. Drugače je, če gre za kronometer ali gorsko etapo.

Tudi na Dirki po Sloveniji, ki je manjša, manjdnevna in nižjega ranga, kjer se peleton drži manj nepisanih pravil, se nikoli ni zgodilo, da bi v zadnji etapi s šprintom v Novem mestu "šli slačit" vodilnega, pa je bilo pred zadnjim dnevom tudi samo nekaj sekund razlike, ki se jih lahko nadomesti z bonifikacijami in uspehom v ciljnim šprintu.«

Iz pritožnikovega **odgovora na odgovor**:

»Povsem jasno je da se dirka zaključí, ko se zaključí. In to je ko ne sledi več nova etapa. Ne boste me prepričali, da lahko vi razglasite zmagovalca pred zaključkom. Ni vsaka večdnevna dirka tako kot je Tour de France. (...) Mi znate pojasnit zakaj Hillary Clinton ni zmagala na zadnji predsedniških volitvah v ZDA, če pa ji je tako dobro kazalo po napovedih? Citat Tonija G: "Roglič bi brez zmage ostal le v primeru poškodbe, četudi bi padel, bi ga peleton (kolesarska karavana) počakal."

Ali je pozabil na to, da bi se lahko nekdo zastrepil s hrano oz. zaradi slabega počutja ne bi začel zadnje etape. Lahko bi tudi zamudil na start. Pa še kaj slabega bi se lahko zgodilo.(...) Lekcija zame iz tega je, da naj raje sledim bolj verodostojnim virom informacij kot pa MMC.«

Odgovor **varuhinje**:

»Še enkrat sem podrobno prebrala obe vaši pritožbi in novinarjev odgovor. Strinjam se, da novinar ni bil natančen in da imate v pritožbi prav. Dejstvo je: ni konec, dokler ni konec. Razumljivo je, da novinar ni le zapisničar in da sme informacije, zlasti bolj kompleksne, podajati tudi poenostavljeno in shematsko, da olajša razumevanje. Vendar pa to ne pomeni, da sme dirko zaključiti pred njenim zaključkom in zmagovalca razglasiti pred njegovo zmago. Zato sem uredništvo pozvala, da opravi notranjo razpravo o zagotavljanju natančnosti v poročanju.«

Nalezljive bolezni: izmišljeni podatki?

Bralec J. M. je poslal več sporočil, v katerih je zatrjeval, da članki o epidemiji ošpic na Madagaskarju ter o številu obolelih za gripo v Sloveniji ne temeljijo na dejstvih, ampak na izmišljenih podatkih.

Varuhinja je zavrnila navedbe; glede novice o epidemiji ošpic:

»Iz članka na MMC z datumom 10. marec 2019, ki ga navajate, je razvidno, da je vir poročila Slovenska tiskovna agencija STA. Kot je razvidno iz novice STA, se ta sklicuje na tiskovni agenciji Reuters in AFP ter Svetovno zdravstveno organizacijo (WHO). Izvirna informacija Svetovne zdravstvene organizacije je dostopna na tej povezavi: <https://www.afro.who.int/fr/news/pres-de-1-100-000-enfants-de-6-mois-9-ans-cibles-par-la-seconde-phase-des-campagnes-de>.«

Glede sezone gripe v Sloveniji:

»V članku na MMC z datumom 14. marec 2019 so navedeni viri (NIJZ; UKC Ljubljana, UKC Maribor). V Sloveniji imamo inštitucije, ki so pooblašene za ugotavljanje dejstev in podajanje informacij o teh dejstvih o javnem zdravju Javni medij uporablja te informacije.

Tudi vi jih lahko kadar koli preverite na tej povezavi: <http://www.nijz.si/sl/tedensko-spremljanje-gripe-in-drugih-akutnih-okuzb-dihal-v-sezoni-20182019>. Seveda ima vsak posameznik vso pravico, da dvomi o vseh uradnih informacijah, vendar to potem ni vprašanje za medij ali za medijskega varuha.«

Tim Gajser: spregledan uspeh?

Bralec **M. H.** je varuhinji poslal naslednji komentar:

»Nimam nič proti Planici, ker sem njen zvesti obiskovalec, a me zelo moti, da je že cel dan na prvi strani MMC-ja, Tim Gajser je pa pred dobre pol ure zmagal drugo vožnjo, v prvi je bil pa tretji, skupno torej drugi pa ni vredno, da bi bila ta novica na prvi strani. Sram me je, da ima RTV Slovenija tak odnos do njega, ker je Tim v samem vrhu MXGP voznikov in takega že dolgo nismo imeli in je vprašanje kdaj ga bomo spet imeli, ko bo Tim prenehal dirkati, zato bi lahko uredniki oz. odgovorni njegove rezultate veliko bolj cenili. Za mene je to primerljivo z MOTOGP.«

Odgovor urednice Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič**:

»Že po prvi dirki je bila novica na vhodni strani športnega portala. Tako je bilo tudi na koncu. Prav tako je bila na vstopni strani glavnega portala, na Športu. Med prvimi petimi novicami na vstopni strani pa ni bila izpostavljena, ker je bilo na ta dan veliko športnih in ostalih novic.«

Komentarji: zakaj umik, zakaj objava, zakaj nadzor, zakaj ni več ocen

Tudi marca je bilo veliko pritožb zaradi moderiranja komentarjev. Nekateri uporabniki so menili, da so bili njihovi komentarji neupravičeno odstranjeni. Varuhinja je podajala splošna pojasnila:

»Kot varuhinja nimam vloge nad-moderatorja. Lahko pa vam svetujem, da uporabite vse poti, ki so vam na voljo, in sicer:

1. še enkrat si lahko preberete kodeks, ki ste ga sprejeli ob prijavi uporabniškega imena, in preverite, katero pravilo ste kršili (<https://moj.rtvsl.si/poraba/pogoji-uporabe/455920>);
2. če menite, da ste spoštovali vsa pravila, lahko odgovor na svoje vprašanje poiščete v rubriki Pogosta vprašanja in odgovori (<https://www.rtvsl.si/strani/pogosta-vprasanja-in-odgovori/5670/embedjQ>);
3. če menite, da poseg moderatorja še vedno ni jasen, ga lahko o tem povprašate (naslov: mmc-forum@rtvsl.si).

Če ne bi prejeli odgovora, ali bi menili, da ni ni razumljiv, mi lahko zopet pišete. V tem primeru lahko pomaga priti do jasnega in razumljivega odgovora.«

Pojasnjevala je tudi, kaj pomeni **nadzor** (točki 15 in 19 kodeksa spletnega komentiranja), zaradi katerega komentarje posameznih komentatorjev pred objavo pregledajo moderatorji. Na trditve, da je vsak poseg v komentarje že cenzura, je odgovarjala:

»Menim, da se z neustrezno rabo besed, kakršna je beseda cenzura, zmanjšuje pravi pomen te besede, ki označuje skrajno zavržno ravnanje z namenom političnega omejevanja svobode javne besede. Dvomim, da ste imeli pri uporabi te besede v mislih takšno ravnanje, saj bi bil takšen očitek ne le pavšalen, ampak tudi neupravičen. Kot uporabnik portala javnega medija z zapisom komentarja vstopate v prostor javne besede, z odgovornostjo do drugih uporabnikov. Če imate ob konkretni moderaciji (ali izbrisu) uporabniškega komentarja konkretno vprašanje, imate vso pravico, da zahtevate in prejmete pojasnilo, na kateri člen kodeksa se je skliceval moderator, ko je posegel v razpravo.«

Prispele so tudi pritožbe zaradi komentarjev, ki bi jih po mnenju pritožnikov moderatorji morali odstraniti, zaradi hujskanja, žaljenja, nestrpnosti do drugače mislečih, a tega niso storili. Primer varuhinjinega odgovora:

»Če uporabnik opazi neprimerne komentarje, jih lahko prijavi preko povezave "Prijavi neprimerni vsebino". Menim, da lahko uporabniki bistveno prispevate k široki demokratični in strpni razpravi na portalu rtslo.si: ne le s podajanjem argumentiranih komentarjev, ampak tudi tako, da na neprimerne, diskriminatorne, sovražne, rasistične, seksistične itd. zapise opozorite administratorje, ki takšno objavo morda kdaj tudi spregledajo.«

Varuhinja je prejela tudi pritožbo uporabnika glede ukinjenih plusov in minusov pod komentarji:

»Zahteval bi, da spet uvedete minuse, saj je to nespremenljivo in pa tudi proti pravici svobodnega izražanja. Če je nekdo bedak, je pravilno da mu vsi to povemo. Če mu tega ne povemo, potem tega ne bo vedel.«

Pritožnik je prejel povezavo na oktobrsko poročilo varuhinje, v katerem je pristojna urednica Kaja Jakopič pojasnila umik ocen.

II. STORITVE

Parlamentarni prenos po spletu in podatki o smučiščih na teletekstu

Uporabnik **B. R.** je 11. marca opozoril, da po spletu ni mogoče spremljati Parlamentarnega programa. Vodja MMC **Luka Zebec** je pojasnil, da je očitno prišlo do tehnične napake na predvajanju 4D, ki so jo odpravili.

Uporabnik **J. D.** pa je vprašal, ali bi lahko podatke o slovenskih smučiščih, ki ima 9 podstrani, strnili, da bi bil možen hitrejši ogled, saj je zdaj treba čakati, da se zavrtijo vse strani, čeprav je od 35 smučišč odprtih le 8. Urednica uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je sporočila, da so predlog upoštevali in informacije strnili v 3 podstrani.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

O živem jeziku v kvizu Joker

Gledalca **B. K.** je v oddaji Joker zmotila uporaba tretjeosebnega zaimka pri naslavljanju tekmovalcev:

»Zanima me, zakaj voditelj Mario Galunič, v pričo tekmovalca uporablja zaimke v tretji osebi. Recimo, če navedem primer. Tekmovalec reče, da je to njegov zadnji odgovor, nato pa voditelj reče "odločila se je za tretji odgovor." Torej, kadar je sogovornik neposredno prisoten, se ga nagovarja v tretji osebi. To se ponavlja skozi celotno oddajo, pravtako sem to zasledil v preteklih oddajah. Takšno nagovarjanje ni v skladu s bontonom in vzbudi občutek nespoštovanja ter deluje nestrokovno.«

Odgovor je podal voditelj oddaje Joker **Mario Galunič**:

»Res je, tu in tam v oddaji 'preklopim' na tretjeosebno izražanje, seveda nikakor ne z namenom, da bi se kdo počutil slabo ali da bi bil do tekmovalcev nespoštljiv. Nihče mi tega še ni omenil in s tekmovalci imam resnično pristne stike in lep odnos od prve avdicije do konca snemanja.

Razlog je nekje drugje. V žanru, ki ga vodim, torej v napetem kvizu znanja, se mi zdi, da si lahko dovolim, da mestoma 'odmislim', da imam pred seboj samo eno osebo, temveč na poseben način nagovorim gledalce (opazovalce) in s tretjeosebno obliko na videz izključim sogovornika, ki sedi pred mano. Prepričan sem, da je to 'zgolj' stilna figura, ki nikomur ne škodi in nikogar ne žali, ki ne krši nobene norme in tudi ne bontona. Sam jo čutim kot popestritev mojega živega in sproti ubesedovanega jezika in najbrž bo ostala del mojega izražanja. Seveda mora biti redko posejana, da ohranim njeno 'ekspresivnost' in bilo bi zelo narobe, če bi to postal moj prevladujoč način izražanja. Menim, da imam dovolj jezikovnega čuta in znanja, da bom znal uloviti pravo mero in ravnotežje.«

Izvirni priimki, kratice, japonska imena, ime etnične skupine

V marcu je bilo veliko vprašanj o zapisovanju in izgovorjavi različnih osebnih imen; gledalci in poslušalci so bili v dvomih o pravilnosti rabe, ki jo slišijo v programih RTV.

Gledalka **M. L.** je opozorila na nedoslednosti pri izgovorjavi kratic za politične stranke:

»Vaši novinarji izgovarjajo SDS: ES DE ES in stranko SMC: S(polglasnik) M(polglasnik) C(polglasnik). Za LMŠ pa se uporabljata obe varianti izgovorjave. Če sem prav obveščena, SSKJ dopušča obe obliki. Morda bi se nacionalna RTV vseeno lahko odločila za poenoteno izgovorjavo.«

Pojasnilo **Petre Jordan**, vodje Koordinacije lektorjev:

"Res je, kar navaja gledalka. Po SSKJ-ju in tudi Slovenskem pravopisu sta v slovenščini pravilna oba načina izgovarjave kratic. Televizijski novinarji tako pri pogosto pojavljajočih se kratičnih imenih večinoma izberejo izgovor, ki je v slovenščini bolj uveljavljen, na primer [esdeès] za stranko SDS in polglasniško [nələbə] za NLB. Ustaljenih poimenovanj najbrž ne bi bilo priporočljivo spreminjati. Pri strankah SMC in LMŠ in še nekaterih drugih imenih pa sta v splošni rabi razširjena oba načina poimenovanja."

Gledalec **M. F.** občasno opazi »prisilno 'slovenjenje' nekaterih lastnih imen:

»Jaz menim, da če je v nekem imenu ali priimku ć ali đ, naj se tako tudi zapiše, ne pa v nekakšni posiljenospačeni slovenski različici. Tudi na primer priimek Muller, Müller in Mueller so trije različni priimki in v kolikor se tega ne držimo, delamo samo zmedo! (...) Tega bi se bilo dobro dosledno držati vsaj za jezike nam sosednjih narodov. V zgodovini smo imeli nekaj sreče in modrosti, da nismo pristali na Karađićeve ideje in neka jugoslovanska skupna jedra, zdaj pa tega sami ne spoštujemo primerno!«

Odgovor **varuhinje**:

»Pojasnjujem, da to pravopisno pravilo velja tudi na RTV Slovenija. Pri tem ni izjema niti navajanje priimka reformatorja srbskega jezika, ki ni Karađić, ampak Karadžić, če ste imeli v mislih njega, ko pišete o 'Karađićeveih idejah'. Če ste v programih RTV Slovenija opazili napake, bi bilo smiselno, da navedete konkreten primer (konkretne primere), saj le tako utemeljena in koristna pripomba pride na pravi naslov.«

Gledalca **M.** je v filmu Na njenih ramenih (10. 3.) zelo zmotilo, ker je prevajalka ime etnične skupnosti v Iraku zapisovala kot Jezidi (namesto Jazidi). Vodja skupine za lektoriranje in prevajanje **Barbara Muller**:

»Veliki splošni leksikon DZS od gesla jazidi preusmerja na geslo jezidi. Pravilno pa je oboje.«

Gledalec **P.** je vprašal, zakaj se imena japonskih športnikov pišejo fonetično. Ko gleda tuje televizije opazi drugačen zapis, na primer pri skakalcu Kobajašiju.

Varuhinja je gledalcu poslala povezave na pojasnila svetovalnice ZRC SAZU.

Kaj dogaja: žargonski naslov oddaje

Trije gledalci so spraševali, kakšen argument ima Televizija Slovenija, da je eno od svojih oddaj poimenovala Kaj dogaja, saj je v knjižni slovenščini edina dovoljena oblika: Kaj se dogaja. Javna TV se je po mnenju pritožnikov odločila »uporabljati nižje pogovorno, žargonsko obliko«, ki »žali jezikovni čut občinstva« in nagovarja predvsem govorce »osrednjeslovenske regije«.

Odgovor odgovornega urednika razvedrilnega programa, **Vanje Vardjan**:

»Za naslov oddaje »Kaj dogaja?« smo se odločili, ker smo menja, da je fraza v slovenskem jeziku prerasla okvirje »ljubljanščine« in seboj nosi dodatno sporočilnost kot slovnično pravilni Kaj se dogaja. V povezavi z imenom Kaj dogaja z Jonasom prinaša dodaten element dvoumnosti, ki poudarja, da gre za humoren tip oddaje, obenem pa ta fraza v splošni uporabi pomensko ne vključuje samo vprašanja kaj, temveč tudi, kje, kdo in zakaj, o čemer sprašujemo v informativnih oddajah in tudi oddaji Kaj dogaja, ki je parodija dnevno informativne oddaje.«

Govorna usposobljenost radijskih gostov

Poslušalca **F. F. B.** so ob poslušanju Arsovega foruma (7. 3.) zmotile napake v govornih nastopih gostij voditelja Aleksandra Čobca:

»Kot ljubitelja lepega slovenskega jezika me zelo moti, če nekdo prek medija pači naš lep jezik z raznimi spakedrankami in nepotrebni mašili (vsak, ki javno nastopa, bi moral poznati osnove retorične znanosti), kot sta na primer besedna zveza 'v kolikor' in mašilo 'v bistvu'. In ena od navedenih dam je prav to počela. Vsakemu stavku je dodajala nepotrebno mašilo v bistvu. In če bi govorila malce počasneje (da ne bi tako drdrala), bi bilo pa kar v redu. Če bi na primer jaz vodil oddajo, bi gospo na to vljudno opozoril (seveda ne pred vključenim mikrofonom). Prav tako bi bilo treba – v to sem prepričan - v jutranjem Svetovalnem servisu na Prvem gostujoče govorce pred oddajo opozoriti, naj govorijo v lepem in knjižnem jeziku in naj ga ne pačijo z besedno zvezo 'v kolikor', ki jo Slovenski pravopis ne dovoljuje (gl. str. 762). To se zares prepogosto dogaja in kaže na 'ozko' razgledanost raznih strokovnjakov, ki sodelujejo v oddaji in poslušalcem svetujejo ...«

Odziv sta pripravila odgovorna urednika prvega in tretjega programa Radia Slovenija, ki ju je pritožnik izrecno omenil.

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** je zapisal: "Gostje govorijo po svojih najboljših močeh. Pri čemer v neformalnem pogovoru običajno govorijo drugače, kot pred mikrofonom, ne da bi se tega zavedali. Tako tudi voditelj oz. voditeljica pogosto ne more predvidevati, kako bodo gostje v oddaji govorili. Prepričan sem, da bi se izražali v zborni slovenščini, če bi to znali, saj se dobro zavedajo, da pred mikrofoni Radia Slovenija vstopajo v javni prostor. Svoje doda tudi trema, predvsem pa ravni jezika botruje dejstvo, da umetnosti retorike - razen v posebnih jezikovnih šolah - nihče ne uči. V šolskih programih tega preprosto ni.

Ravni jezika se pri slovenščini tako razlikujejo, da se je zborne izreke treba učiti in zaradi različnih sposobnosti posluha tudi samouki pogosto niso povsem uspešni. Roko na srce pa je večina gostov prepričanih, da govorijo na povsem sprejemljivi ravni.

Kriterija zbornega izražanja pri izbiri gostov ne moremo uporabiti. S tem bi se krog kandidatov izjemno zožil - pri občutljivih, polemičnih temah imamo že tako velike težave z zagotavljanjem raznolikih mnenj - obenem pa si težko predstavljam, kako bi tovrstno izbiranje udeleževali v praksi. Osnovno merilo je strokovnost, meritornost na določenem področju, zanimivost ..."

Odgovorni urednik Arsa **Matej Venier** je dodal še, da opozorilo sredi oddaje stvar lahko samo poslabša. "Na daljši rok seveda urednik izbira sogovornike na podlagi izkušenj, predpostavlja pa se, da sogovornik, ki nastopi prvič, premore zadostno kulturo govora za pogovor na radiu."

Iz odgovora **varuhinje**:

»Sama dodajam le še opazko, da se jezikovni zdrs lahko pripeti vsakomur, v govorjeni in pisani besedi, in da na napake nismo imuni niti tisti, ki smo izobraženi za govorno nastopanje in materinščino globoko spoštujemo. Zato so nam v veliko pomoč tudi jezikovni svetovalci, ki bi denimo ob zapisu "v to sem prepričan" brž posredovali in nas spomnili, da se glagol prepričati pravilno veže s predlogom o (prepričan o čem biti ~ ~ zmagi; prepričan v koga/kaj ~ ~ zmago → prepričan o zmagi).«

O geslih in govorjenem jeziku v kvizu Vem!

Gledalka **L. D.** je opozorila na nedoslednosti pri kvizu Vem!

»Ista križanka je vsebovala gesli "Rijeka" in "dizajn". Logika bi zahtevala: Reka, dizajn ali pa: Rijeka, design. Morda razmišljam narobe. Več kot je nedoslednosti, težje je reševanje, bolj napeto je.«

Odgovor **Dajane Makovec**, urednice oddaje: "Vse besede so iz Frana (www.fran.si), slovenskih leksikonov in leksikona tujk."«

Gledalec **P. S.** se je pritožil nad uporabo nepravilne slovenščine v oddaji Vem!:

»Ne rabite biti žalostni, je rekel pravkar voditelj v oddaji Vem. Ali je to slovenščina, ki pritiče nacionalki? Pa koliko ljudi gleda to oddajo! Tudi v samim križanki se pojavljajo izrazi, ki so vse prej kot šola dobrega jezika. Torej kritika.«

Urednica oddaje Vem **Dajana Makovec** je med drugim odgovorila:

»Strinjam se, da gre za neknjižno obliko in voditelja bomo opozorili na napako. Ne morem pa obljubiti, da se ne bo ponovila, saj gre za sproti ubesedeni pogovor, v katerega se tudi akademskim igralcem prikradejo besede in besedne zveze, ki so v splošni uporabi in jih slišimo tudi na nacionalnem radiu in še kje. Za dnevno oddajo gre, format, kjer naj bi bili voditelji in tekmovalci sproščeni in z branjem »knjižne« slovenščine z bobna je to zelo težko. Med drugim pa še to, da je jezik živ in da težko govorimo o prepovedanih oblikah, marsikatera najde pot v slovarje in z leti tudi v posodobljen pravopis. Na Valu 202 npr. uporabljajo besedo podcast, ki je ni v nobenem slovarju, v slovarju novejšega besedja najdemo le podcast. In še in še bi lahko naštevala ... Kar se tiče besed v križankah, so čisto vse iz Frana (www.fran.si), slovenskih leksikonov in leksikona tujk.«

II. OGLAŠEVANJE

Nepriimeren čas predvajanja napovednika za otroško nanizanko

Na varuhinjin naslov je prispela vsebinska pritožba **Ž. A. U.** glede umestitve TV-napovednika:

»Zmotilo me je, da pred in po risanki pogosto predvajate oglas za serijo Zombi Lars, v kateri že v prvem prizoru otrok skoči skozi okno. Serija Zombi Lars je namenjena starejšim otrokom, medtem ko risanke gledajo mlajši otroci. Mlajši otroci take prizore lahko razumejo narobe ali pa jih pretresjo, saj nerealne prizore, ki so narejeni na način filma, bolj istovetijo z resničnostjo kot nerelane prizore v risnakah, kjer natančno razumejo, da je to nerelano in neresnično. Prosim za premislek in umik predvajanja tega oglasa v sklopu z risankami.«

Odgovor urednice Otroškega programa TV Slovenija **Martine Peštaj**:

»Najlepša hvala za vaše premišljeno sporočilo. Napovednike za otroške vsebine uvrščamo v spored v času pred, med in po otroških oddajah, saj jih takrat vidi naša ciljna publika in jih s tem povabimo k ogledu. Oddaje, ki jih za otroke ustvarjamo sami ali kupujemo licence zanje v tujini, so kakovostne in premišljeno izbrane za predvajanje na nacionalni televiziji. Trudimo se tudi, da bi pokrili vse starostne skupine mladih gledalcev ter jim ponudili čim bolj raznolike žanre.

V primeru, na katerega opozarjate, pa se strinjam z vami in bomo v prihodnje bolj pozorni pri umeščanju napovednika v času risank. Serija Zombi Lars je sicer izjemna in velja za najboljšo otroško serijo zadnjih let. Norveški ustvarjalci so pod krinko otrok z nadnaravnimi močmi vanjo vtkali razmisleke o drugačnosti, sprejemanju sebe in drugih, odnosih v družini in med prijatelji ter še marsičem. Je pa res, da je serija namenjena otrokom, starejšim od 9 let in na to opozorimo s telopom pred oddajo. Pri napovedniku tega ni in ko ga vidijo mlajši otroci, si ga resnično lahko napačno razlagajo oz. v njih vzbudi neprijetne občutke, strah in nerazumevanje.«

Varuhinja je pritožnico tudi seznanila z ukrepanjem pristojnih za umik napovednika iz časovnega pasu z risankami in njegovo predvajanje v ustreznih programskih blokih.

Odgovor na odgovor:

»Zahvaljujem se za vaš odgovor kot tudi za odgovor gospe odgovorne urednice otroškega programa Martine Peštaj, še posebej pa za hitro ukrepanje. Želim povedati, da me je na oglas ob risankah opozoril 14-letni sin, ki je z mojim dovoljenjem v mojem imenu prijavo tudi napisal in oddal. Zdaj mu lahko z veseljem posredujem vaš odgovor kot dober primer, kaj so pravice, kaj odgovornosti, kdaj je potrebno dati pobudo in seveda kot primer upanja, da se stvari da spremeniti na bolje.«

Oglasi pokvarili športni prenos

Gledalec **D. O.** se je pritožil zaradi oglasov med prenosi športnih dogodkov, ki včasih prekrijejo vsebino.

»Zelo me moti oziroma je nedopustno, da je med športnimi dogodki bolj pomembna, reklama kot sam športni dogodek katerega prenaša RTV. Ne moti me, da je reklama po končanem prenosu. Prenosa še ni konec začne se prikaz rezultatov in glej reklame ne moreš videti niti končnih rezultatov, kar je zelo pomembno pri športnih dogodkih, saj tekmovalci tekmujejo za rezultat gledalci pa za njih navijamo in mi je pomembno da vidim rezultate. Tako moraš na internet, da kaj izveš rezultate. Danes med prenašanje Biatlona za Svetovno prvenstvu so dali reklame kar med streljanjem na katerem se gre za medalje. Meni je to nedopustno glede na to da plačujemo naročnino za RTV. Na komercialnih televizijah katere živijo od reklam dajo saj mali okenček v

katerem še zmeraj gledaš prenos. To je samo par primerov, zamudili so tudi smučarja za medaljo katastrofa. Mislim da je že skrajni čas, da se uredijo reklame na RTV, ne da gledamo po par ur na dan TOP SHOP, ali zato plačujemo. Kakor mi je znano je denar z produkcijo. Zakaj se uredniki ali kdo je že odgovoren za te zadeve enkrat naredi red? Ali je potreben nov zakon? «

Odgovorila je direktorica TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

»Najprej pojasnilo. Komercialne televizije ne prejemajo samo dohodkov od oglasov, pač pa tudi dohodke iz kableske redistribucije. Povišanje, ki so ga kabelski operaterji izvedli lani, nekateri kar dvakrat, je pomenilo povišanje za potrošnika z namenom plačila komercialnim programom za kablesko redistribucijo.

RTV Slovenija že leta podpira t.i. osnovni paket pri kabelskih operaterjih, ki bi potrošnikom omogočil ogled programov javnih televizij, ki jim kabelski operaterji ne plačujejo za umeščanje v sistem, vendar to ni v interesu operaterjev, saj bi tako potrošniki jasno videli, koliko plačajo za vsak dodani komercialni program.

Na TV SLO programe, ki jih ne smemo prekinjati, in ki so financirani iz javnih sredstev, šport je predmet financiranja iz naslova oglasov, zato je v športu največ prekinitev. Gledalcem v primeru, da tega ne bi počeli, ne bi mogli ponuditi vseh športov, v katerih se odlikujejo naši športniki, pravice za športne prenose so namreč v zadnjih 10 letih postale izjemno visoke.

V četrtek, 7. 3. 2019 je bila na svetovnem prvenstvu v biatlonu na sporedu samo mešana štafeta. Oglase koordinator vedno umesti v program v dogovoru s komentatorjem tekme. Pri biatlonu to ni najbolj enostavno, saj tekma teče in nima t.i. commercial breakov (prekinitev za oglase, ki bi bili že vnaprej določeni), zato oglase vedno zavrtimo po strelskih nastopih. Tako pogosto povozimo grafiko trenutnega vrstnega reda, saj želimo biti s sliko čim prej nazaj, da zamudimo čim manj tekme. Je pa res, da se potem pogosto dogaja, da si sledijo samo strelski nastopi in oglasi, vmesnega tekaškega dela pa je malo, zato je prenos tekme lahko kar precej okrnjen. Vendar, odvisni smo tudi od prodanih oglasov in potem ne gre drugače. Tako je v primeru biatlonskih prenosov, ki odvisno od discipline trajajo od 40 minut do ene ure in pol.

Oglase so kolegi iz športa dobro načrtovali, vendar se je v predvajanju zgodila manipulativna napaka, ki je nedopustna in za katero se opravičujemo.« (gledalec je prejel tudi podrobno poročilo o napaki)

Tarča: namesto pogovora – reklame!

Tudi marca je varuhinja prejela številne pritožbe zaradi obsega in umestitve oglasov, napovednikov (ki jih večina pritožnikov enači z oglasi) ter TV-prodaje v programih TV Slovenija. Podajala je podrobna pojasnila o zakonski ureditvi, razlikami med posameznimi oblikami promocije ter financiranju in dejavnosti RTV Slovenija. Primer pritožbe in odgovora direktorice TV Slovenija:

»Menim da je nedopustno, da v oddaji v živo na javni televiziji voditeljica prekinja pogovor zaradi reklam in s tem skrajšuje čas za odgovore. Reklame bi bile morda upravičene ob koncu Tarče ob predahu do oddaje Globus. V zadnji Tarči je imela zelo sposobna voditeljica Erika Žnidaršič deset gostov katerih odgovore pa je morala prekinjati zaradi reklam. Tega si javna televizija nikakor ne bi smela privoščiti saj zanjo plačujemo naročnino. Vsaj za oddaje v živo bi moralo to veljati, da bi bil ves čas namenjen oddaji, ki jo gledamo. Lahko pa tudi spremenite naslov oddaje, ki naj bi se glasil Tarča in reklame, ali pa Tarča z oglasi....« (A. C.)

Odgovor direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

»Televizija Slovenija mora 28% svojega proračuna - verjetno veste, da 12,75€ plačujete ne samo za TV SLO, ampak za cel kup medijev in storitev - zaslužiti na trgu, kar pomeni, da moramo izkoristiti vse zakonske možnosti za pridobivanje dodatnih sredstev. Vsi na TV SLO bi bili veseli, če bi lahko imeli program brez oglasov in TV-prodaje, vendar bi to pomenilo, da lahko ukinemo TV SLO 2 oziroma ves šport in večino razvedrila in tujega programa. Oglase razvrščamo tako, da nam v oglasnih blokih gledalci ne preklopijo na druge programe. V primeru, da bi imeli oglasni blok med Tarčo in Globusom, bi to pomenilo nekaj odstotkov nižji delež gledalcev, ki bi gledali naslednjo oddajo, tega pa si avtorji ne zaslužijo, saj se prav vsakdo trudi, da bi pripravil karseda dobro oddajo.«

III. TEHNIČNE ZADEVE

Umik označevanja HD vsebin znotraj logotipa

Varuhinja je bila 19. 3. seznanjena z odločitvijo TV Slovenija, da se umika oznaka HD znotraj logotipa oziroma sigle na vseh programih, saj je to postala že standardna video resolucija, ki je ni treba več posebej izpostavljati.

Oteženo poslušanje radia, zatemnitve na satelitu ...

Več vprašanje je bilo glede tehničnih težav pri spremljanju RTV programov. Primera:

»Že nekaj časa ugotavljam, da mi je poslušanje radijskih programov oteženo, saj se frekvenca sprejema ves čas rahlo spreminja, posledica je slab signal in hreščanje v aparatu. Naj povem, da sem kar nekaj časa poslušal radio (Radio SI) brez problemov z dobrim signalom, sedaj se niti novic, niti glasbe ne da več poslušati. Ali je možno kaj storiti, ali moram zamenjati radijski sprejemnik, kateri deluje na super moderno tehnologijo?« (B. I.)

»Živimo v delu Slovenije, kjer je signal zelo slab. Zdaj program spremljamo prek satelita, a so številni programi zatemnjeni. Ne zdi se mi prav, da plačujemo RTV prispevek, programa pa ne moremo spremljati.« (V.)

Varuhinja v takšnih primerih posreduje telefonsko številko Oddajnikov in zvez 080 28 68 .

Radio: neizenačene ravni glasnosti

Poslušalec M. C. je opozoril na neizenačenost glasnosti na Radiu Slovenija

»Na radiu je glasnost ob govorjenju glede na glasnost ob predvajanju glasbe prenizka. Zato moramo ves čas ustrezno nastavljati glasnost sprejemnika. O tem sem vprašal tudi prijatelje in znance in tudi oni menijo podobno.«

Vodja radijske produkcije **Janez Ravnikar** je poslušalca prosila za dodatne informacije (kateri program posluša, ali prek FM oddajnikov ali prek kabla, interneta ali DAB itd.), saj lahko tako ugotovijo morebitno sistemsko napako ali posamično odstopanje. Načelno pa je pojasnil:

»Dilema glede ustreznega razmerja med glasbo in govorom je prisotna že od samega začetka in, če sem iskren, je to tudi najpogostejša opazka naših poslušalcev. Res pa je, da dobivamo različne pripombe glede tega. Medtem, ko je nekaterim poslušalcem moteča preglasna glasba napram govoru, je spet drugim moteč preglasen govor.

Razumljivo je, da ima vsak svoje preference in tudi, da se ustrezno razmerje prilagaja programski vsebini. Medtem, ko je na Valu 202 bolj zaželena višja glasnost glasbe je obratno na Prvem in spet drugače na programu Ars.«

Televizija: moteča glasbena kulisa

Spet je bilo več odzivov na razmerje med govorom in glasbo v televizijskih oddajah in prispevkih. Nekaj primerov pritožb in odgovorov.

Gledalec **Z. K.** se je pritožil zaradi preglasne glasbe v oddaji Ugriznimo v znanost (14. 3.):

»Menim, da je nesprejemljivo in nespoštljivo do nas, gledalcev, da se pri izobraževalnih oddajah vrti glasba tako na glas, da ne moremo spremljati vsebine. Ali se te oddaje delajo za nas ali za koga?«.

Odgovoril je vodja televizijske produkcije **Jože Knez**:

»Posnetek smo pregledali in preposlušali skupaj z glasbenim opremljevalcem in tonskim mojstrom, ki sta naredil tonsko sliko oddaje. Ugotovili smo, da je nivo glasbene podlage na omenjenih mestih, za slabše slišče gledalce, lahko problematičen. V bodoče se bomo trudili, da do takšnih napak ne bo več prihajalo.«

Gledalca sta se pritožila zaradi glasbene kulise v kvizu Vem (19. 3.):

»Ob gledanju oddaje Vem je tako glasna glasbena spremljava, da sploh ne morem spremljati oddaje. Prosim če pri vseh pogovornih in ostalih oddajah ukinitev glasbeno „kuliso“, ker vse oddaje samo moti in dekoncentrira.« (**J. K.**)

»Spet vam pišem o že znanih problemih. Ravno včeraj, 19. marca, je bila v oddaji VEM spremljajoča glasba tako glasna, da je bilo zelo težko razumeti govornike. Prosim, da poskusite dopovedati tem strokovnjakom za glasbo, da gledamo križanke zaradi križank in ne zaradi glasbe. (**M. Š.**)

Vodja televizijske produkcije **Jože Knez** je pritrdil, da zvok ni bil korekten:

"Včeraj 19.3.2019 smo izvedli zamenjavo predvajanja programov (nov predvajalni strežniški sistem). Ob vključitvi novega sistema, ki je do sedaj deloval v testnem okolju paralelno s starim sistemom, je prišlo do napake. Sistem namreč vsebuje tudi normalizator zvoka, ki deluje po standardu EBU - R128. Očitno je, da normalizator ne deluje pravilno, zato ga bomo še danes izključili.

Proizvajalca normalizatorja bomo o napaki obvestili in zahtevali pravilno nastavitvev. Če poenostavim, avtomatika v novem sistemu je povzročila napako. Oddaja Vem, je bila v Studiu in kasnejši obdelavi narejena korektno in brez napak.

Novi predvajalni sistem že nekaj časa deluje na SLO3, kjer napake nismo zaznali, ker na omenjenem programu ni glasbenih podlag, pri govoru pa sistem deluje korektno.«

Gledalec **J. V.** se je pritožil nad glasnostjo glasbe v dokumentarcu Jeklene ptice nad Idrijo (20. 3.):

»Meni je pokrov vzignila emisija "Jeklene ptica nad Idrijo", kjer je dosledno preko govora prič in drugih ljudi, ki niso bili podnaslovljeni, prkrila neka glazba "iz ozadja" mestoma do take mere, da tisti pomembni govori sploh ni bil razumljiv.«

Vodja OE Produkcija TV SLO **Jože Knez**:

»Tokrat zavračam očitke, ki jih navaja gledalec, saj je dokumentarni film narejen po vseh standardih in zato ne sprejemam kritik, ki jih gledalec navaja.«

Vodja TV-produkcije je predlagal, da pojasnilo poda še pristojni urednik, saj je gledalca morda zmotilo da se ponekod ton igranega prizora prepleta z govorcem. Urednik **Andraž Pöschl** je odgovoril:

»Podajam svoje mnenje glede pritožbe gledalca, ki jo je naslovil na varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev. Film sem si sam že večkrat ogledal in hujših napak pri zapisu tona nisem zaznal. Mestoma pa so sekvence resda avtorsko postavljene tako, da se pogovorov med akterji ne sliši in dobivamo mimo njihovega pogovora povsem drugo tonsko informacijo. To je bil tudi izvorni avtorski moment – izpostaviti določeno informacijo, ki jo zgolj v vizualnem smislu spremlja igrana sekvenca, s katero je želel režiser gledalcem približati napetost trenutka razkrivanja arhivskega gradiva. Pri tej sekvenci pa sam pogovor med akterji ni bistven element pripovedi.«

Glede obravnave konkretne pritožbe varuhinja meni, da se pojasnili vodje OE Produkcija TV Slovenija in urednika Dokumentarnega programa TV Slovenija dopolnjujeta in kot celota dobro odgovarjata na dileme pritožnika. Takšen dopolnjujoč odgovor z izvedbene in uredniške plati šteje za primer dobre prakse v resni in kakovostni obravnavi odzivov občinstva na programske vsebine RTV Slovenija.

Varuhinja gledalcem, ki se pritožijo nad zvočno podobo oddaj poda tudi splošen nasvet, in sicer, da ni nikoli odveč preveriti zvokovne nastavitve TV sprejemnika, saj lahko zelo popačijo zvok (samodejno ojačajo določene frekvence oz. tišje signale).

IV. VARUHINJA

Predstavitev letnega poročila

Varuhinja je **4. marca sodelavcem in zainteresirani javnosti** predstavila poročilo za leto 2018. Tega dne je bilo poročilo objavljeno tudi na spletu. Podrobneje ga je predstavila na komisijah in plenarni seji **Programskega sveta (nadaljevanje seje, 25. marca)**. O poudarkih in ugotovitvah je spregovorila tudi na **Svetu delavcev (21. marec)**, ki je o tem sprejel naslednji sklep:

»Svet delavcev se je seznanil z letnim poročilom varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev. Ob tem podpira prizadevanja varuhinje, da se opravi notranja razprava o kulturi govora na družbenih omrežjih in poziva vodstvo, da v javnosti predstavi delovanje in pomen RTV-ja kot javnega servisa, posebnega kulturnega in nacionalnega pomena.«

Poročilo je varuhinja predstavila v več programih RTV Slovenija in v drugih medijih. Po pogovorni oddaji na TV SLO (26. marec) je bila seznanjena z žaljivim zapisom o njenem nastopu in delovanju, ki ga je na družbenem omrežju objavil eden od zaposlenih na RTV Slovenija. Tudi tokrat je vodstvo RTV Slovenija pozvala, naj poskrbi za spoštovanje **21. točke Poklicnih meril in načel novinarske etike**. Na medijske nastope je prejela tudi več neposrednih odzivov. Primera:

»Pogovor s kolegom Bergantom zasluži pohvalo, saj je odstrl marsikatero dilemo o vašem delu, pri čemer so vaša jasna stališča več kot dobrodošla. Moteče je bilo morda le naslavljanje - držali ste se vljudnega in priporočljivega vikanja, g. Bergant je neumorno vztrajal pri tikanjul. Vem, da sta nekdanja kolega, vendar bi se morala pred pogovorom dogovoriti za formo. Iskreno upam, da so si pogovor ogledali številni pritožniki, ki vas iz navijaških razlogov zasipajo s pohvalami/kritikami

posameznih novinarjev in novinark in vas celo javno žalijo v čivkih; kot si želim, da bi vaša tehtna in premišljena mnenja našla pot do programskih delavcev, ki najbrž menijo, da so nezmotljivi ali da imajo vedno prav.« (I. B.)

»Res je, kot ste rekli, da RTV Slo nima konkurence na nekaterih področjih. Jaz v bistvu gledam samo 1. in 2. progr. RTV, ostale programe le prelistam (vidim, kaj ponujajo), na njih pa ne najdem ustreznih vsebin, zlasti izobraževalnih in o kulturi. Ponovno pohvalim.

Prav tako pohvalim radijski program 1-3. Kadar pa mi kaj ne ugaja, pa je daljinec pri roki, da pogledam kaj drugega ali pa zavrtim nazaj. Kar meni ni všeč, je pač namenjeno drugačnim oz. drugim.« (B. P.)

Izzivi medijske pismenosti in novinarske etike

Na letnem strokovnem posvetu pomočnikov ravnateljev, ki je v organizaciji Šole za ravnatelje potekal 5. in 6. marca v Portorožu, je varuhinja vodila delavnice z naslovom Izzivi medijske pismenosti in novinarske etike. V ospredje je postavila spreminjanje medijev v spreminjajočem se svetu, ko so novinarji vse manj lovci na informacije in vse bolj njihovi presejalci, ki v poplavi podatkov razločujejo dejstva, laži, prikrojene resnice, ter prizadevanja RTV Slovenija za etično in verodostojno novinarstvo.

Obisk predstavnic Radiotelevizije Črne gore

V okviru projekta RESPEKT - Za dvig etičnih standardov v medijih in zaupanja državljanov v medije Črne gore sta RTV Slovenija obiskali predstavnici črnogorske javne radiotelevizije Marina Vuković in Slavica Kruščić Vasović. Tudi v Črni gori nameravajo uvesti inštitut medijskega ombudsmana, zato jih zanimajo tuje izkušnje. Varuhinja je podrobno predstavila položaj in način delovanja ter izzive, ki jih prinaša živahen dialog med občinstvom in javnim medijem v Sloveniji. Gostji je spremljala Brankica Petković iz Mirovnega inštituta Ljubljana, vodja projekta, ki ga podpirata Evropska unija in črnogorsko ministrstvo za javno upravo.

Spremembe pravilnika o delovanju varuha

Programski svet je 25. marca sprejel spremembe Pravilnik o delovanju varuha pravic gledalcev, poslušalcev ter uporabnikov programskih vsebin Radiotelevizije Slovenija. Pravilnik zdaj opredeljuje nujne elemente pritožbe na vsebino ali storitev, navaja poti, po katerih lahko gledalci, poslušalci, bralci in uporabniki programskih vsebin RTV Slovenija naslovijo svoje odzive na varuha ter predpisuje, da je pritožbo mogoče podati v 30 dneh po objavi vsebine. Čistopis je od 4. aprila objavljen na varuhinjini spletni strani (www.rtv slo.si/varuh).

PRILOGI

Priloga 1: Omejevanje pravice javnosti do obveščeniosti (korespondenca)

PRITOŽBA GLEDALCA A. M., 27. 2. 2019

Od naše lanskoletne konverzacije, ki naj bi jih »absolvirali« pa se je žal nabralo kar nekaj novih zadev ob katerih ne bi smeli ostati tiho.

Verjetno je bilo glede na poznane reakcije v javnosti teh še več, a sem se omejil na zadeve, za katere smatram, da imajo večjo težo in ne bi smele biti spregledane. Osredotočil sem se sočasno na te, ki se jih da tudi v veliki meri objektivizirati: s podatki o objavah in z nesorazmerji med različnimi prispevki (...):

1. Sojenje Zoranu Jankoviču zaradi donacij
2. Tiskovna konferenca o 2TIRU in spornost IP (Investicijskega programa)
3. MAGNA in vaš odnos do najavljene pritožbe na US s strani g. Marinška
4. Ignoriranje nujne seja Komisije za nadzor javnih financ o spornosti investicijskem programa »2TIR«
5. Tendenciozno poročanje o premieru, vladni politiki in vprašanje politične uravnoteženosti

Ad 1) Sojenje Zoranu Jankoviču zaradi donacij – 31.1.2019

31. 1. 2019, ko je bilo sojenje Zoranu Jankoviču na Okrožnem sodišču v Ljubljani, zaradi sum špekulativnega doniranja občini v zameno za pridobitev posla.

Ta dogodka tako na televiziji in radiu po mnenju vaši urednikov ni bil niti toliko pomemben oz. zanimiv za javnosti, da bi ga omenjali v uvodnih najavah dogodkov, kaj šele predhodno, o čemer govori *in abstracto* v odgovoru na moje predloge tudi urednica Manca Ambrožič.

Najave dogodkov imajo ravno to vlogo: opozoriti javnost na družbeno relevantne dogodke.

Zanimivo pa, kako se je - tako na televiziji in radiu - praktično v vseh informativnih oddajah, v najavah, omenjalo neko (očitno bolj pomembno sojenje) Iztoku Požarju zaradi podkupnino 20.000 €, Imenovani je želel partnerki »preko vrste« omogočiti hitrejše zdravljenje raka.

Konkretno: Primer osrednje radijske informativne oddaje tega dne »Dogodki in odmevi« ob 15.30. V najavi torej sojenje Jankoviču ni bilo omenjeno, bilo pa je temu posvečeno nekaj stavkov; a čisto na koncu, ob izteku poročil, kot zadnja vest. V radijskih poročilih ob 19 uri se je o sojenju Jankoviču spregovorilo šele po dvajseti minuti. Torej - kdaj? Za informacijo o nesreči z elektriko dveh šoferjev, in kot rečeno za, nič kolikokrat omenjenim Iztokom Požarjem. Tak je bil tudi vrstni red informacij na TV (kadar se je to sploh omenilo); vedno šele po sojenju g. Požarju.

Tudi v tem primeru lahko govorimo o marginalizacija zadeve in (ne)spoštovane načela sorazmernosti

Vprašanje povezanost med donacijami in pridobitev poslov na MOL-u ni od danes. Je pa ob sojenju dne 31. 1. 2019 eskalirala – očitno pa ne v javnem mediju. Za vas na RTV nepomembna zadeva – *causa non significant*.

Menim, da je posredi ponovno hud uredniški spodrsrlaj, podobno kot pri zamolčani izredni seji DZ o spornem načinu prodaje NLB. V obeh primerih imamo opravka s sumom korupcije večjega obsega. Temeljito bi bilo potrebno raziskati povezavo med donacijami in kasnejšem uspehu na javnem razpisu za pridobitev posla. Se vam ne zdi? Menite, da to javnost ne zanima ali pa morda ne sme »preveč« zanimati ?

Baje se naj bi o donacijah nekaj proučevalo, a kje in kako lahko zapišem le »baje«, saj o tem le skopo, kaj šele, da bi raziskovali. To je tema, ki bi morala biti na naslovnica vseh medijev, tema o kateri o kateri se vaša javna medijska hiša očitno ne upa ali sme poglobiti.

Že, če primerjamo samo red velikosti pri zadevi Požar in na drugi strani donacije v višini 500.000 € imama opravka s premo sorazmernostjo v obratnem smislu - glede na pomen informacije. Tudi glede tega - kolikokrat bolj je izpostavljena funkcija župana metropole ali ravnanje nekega državljana.

Ad2) Tiskovna konferenca o 2TIRU in spornost IP (Investicijskega programa) – 5.2.2019

Investicijski program je bil uradno sprejet pred kratkim. Kritična presoja le tega bi morali biti zanimiva za javnost. Poročali niste popolnoma nič. Sploh na konferenco niste poslali nobenega novinarja. (Da se razume – ne mislim Vas, ampak urednike in novinarje našega skupnega javnega medija)

Verjetno so (nestrokovno) menili, da je to le ena od ponavljajočih zadev, ki ne prinaša nič novega; ali pa ste z molkom le doprinesli k vtisu za javnost, da je zadeva ad acta, politično *intaktna* in torej nezanimiva. Skratka z molkom povedati, da ni nič spornega. No, že iz naslova (»Kam in zakaj je vladnega projekta izginil dvojni tir«) in vabila bi se dalo prepoznati, da temu ni tako. Navedeno je bilo, da bo na konferenci med drugimi prisoten tudi inženir Anton Gunde, snovalec prvega avtocestnega odseka Ljubljana – Vrhnika – Postojna.)

Kot rečeno gre za presojo investicijskega programa 2TIR, ki je bil ravno sprejet in pravzaprav ni bil deležen širše javne presoje. Tiskovna konferenca je izpostavila tudi aktualne zadržke EIB (Evropske investicijske banke) do financiranja tega projekta in predhodno kritično študija OECD-ja. To le ni tako ne pomembno, kot je komentirala ministrica za infrastrukturo. Ne gre le zato, kako bi izostanek financiranja s strani evropske banke nadoknadili, ampak za »sporočilo«, da morda s projektom le ni vse čisto prav.

Očitno pa to ni bila relevanten dogodek za nacionalni medij. O tem vašem molku je obširneje kritično pisala publicistka Iva Pavlič Žurman in verjetno ste njene pripombe prejeli.

V prilagam pa prilagam tudi vabilo, ki so ga vaši uredniki in novinarji prejeli pravočasno

Ad 3) MAGNA in vaš odnos do najavljene pritožbe na US s strani g. Marinška – 7.2.2019

Sporočila javnosti o napovedani pritožbi na Upravno sodišče s strani okoljevarstvene organizacije ROVO oz. g. Marinška z dne 7. februar 2019 so bile izrazito tendenciozne. Pred kamero smo videli prizadete zaposlene, ki se boje za svoja delovna mesta, o vsebini pritožbe pa iz ust vaših novinarjev – nič. So dobili taka navodila ?

Ker zadev malce bolje poznam, tudi zato, ker je bil moj brat pred upokojitvijo višji inšpektor za vode, se je prijava nanašala na 69. člen Zakona o vodah. Brat mi je že pred letom omenil, da bo omejitev iz omenjenega člena v vsakem primeru udarila na plano. Če ne na začetku pa na koncu. Da !. Če bi mediji flagrantnem ignoriranju zakona o vodah in vprašljivem soglasju že na začetku bolj glasno govorili, si vlada in investitor takih odvodov ne bi dovolil ! Ali vidite, kakšno vlogo imate mediji – v slabem in v dobrem!

Iz prispevkov »nacionalke« pa gledalci in poslušalci dobijo vtis, da sedaj, ko je že vse »nared« spet nekdo, nek eko-ekstremist »nagaja«. S kolegi nismo ravno delali raziskave, a dejansko so ljudje s katerimi smo se pogovarjali ali prebrali njihove komentarje, tako doživljali zadevo.

Ker se je zadeva kasneje le zapletla, se je kasneje le nekako razvedelo kaj je vsebina spornih zadev. A kljub temu očitki o tendencioznem poročanju z dne 7.2.2019 ostanejo.

Ad 4) Ignoriranje nujne seje Komisije za nadzor javnih financ o spornosti investicijskem programu 2TIR - 15.2.2019

Očitki o poročanju oziroma ne-poročanju o nujni seji Državnega zbora so podobni pritožbi, ki sem jo podal glede zamolčane izredne seje DZ, ki je potekala 5. decembra 2018.

Seveda v poročilih na TV in radiu ni bilo tudi nobene najave o prenosu seje na tretjem programu. Zavrtel sem si TV poročila ob 8 in 9 uri. Gledalci so bili opozorjeni le na smučarsko tekmo in pa na vreme.

Je bila torej ta seja o vprašanju gospodarnega načrtovanja investicij na področju prometne infrastrukture, njihove gospodarne izvedbe ter racionalne in gospodarne rabe javnih sredstev, res tako nepomembna. Je bilo res že vse »dèjà vu«. So bili sprejeti sklepi res tako nepomembni sklepi. (v priponki vam jih posredujem). Menim, da je imel še posebno vlogo dodatni sklep, ki je dal nalogo in sploh formalno možnost Računskemu sodišču, da spremlja projekt že v tej fazi.

Za to uredniško napako, ki pomeni omejevanje pravice javnosti do obveščeniosti, bi morala odgovorna urednica informativnega programa odgovorjati.

Tudi nedavni dogodki tega dne – ne samo o zloglasni maketi, ampak tudi širše o projektu 2 TIR kot takem (ne nazadnje omenjeni zadržki EIB) kažejo, da govorjenje o tej temi ni (le) neko nagajanje podobno omenjenemu in nadležnemu g. Marinčku, ali če zavrtimo zgodovino nazaj: nagajanje nadležnega in neolikanega državljanu K (g. Viliija Kovačiča), ki je pravočasno opozoril na to, citiram: »TEŠ6 bo res proizvajal elektriko, žal pa sočasno s vsakim kilovatom tudi izgubo«.

Ad 5). Tendenciozna poročanje o premieru, vladni politiki in vprašanje politične uravnoteženosti

Publicistka Iva Žurman Pavlin je v svojem dopisu izpostavila vlogo javnega medija v smislu, da bi moral biti ta kritično oko vladne politike, njen budni nadzornik. Dodal bi: četudi ne skupaj z opozicijo njen kritični glas, vaj približno nevtralen. Oddaja Politično v kateri sta nastopala g. Janez Markeš in g. Miheljak je bila res primer politične usklajenosti z izrazito enobarvnim predznakom. Pa to ni kritika urednica, ki profesionalno obvlada svoj posek, ampak ponovno urednice informativnega programa. G. Manca Ambrožič že kmalu zatem povabi v omenjeno oddajo samega premiera, da se skupaj čudijo od kod tak velik rating – njega in vlade kot take. O, o - zadeve se bi dale tudi drugače prikazati. Zanimivo bi bilo na primer v prvi omenjeni oddaji videti soočenje gospe Ive Žurman Pavlin in g. Janeza Markeša. Zakaj pa ne. Kdo je tu sporen? Morda je na to odgovoril eden od komentatorju v internetni klepetalnici: »Ali kdo pozna ozadje zgodbe novinarja Dela, Janeza Markeša. Kaj se je zgodilo z njim? On je bil včasih na Magu (predhodniku Reporterja) potem je pa povsem obrnil ploščo in danes na Delu komentira, kot da je prišel iz Mladine. Praktično neverjeten preobrat, ker ne moreš tako radikalno spremenit stališč. Se je prej pretvarjal ko je bil na Magu ali se sedaj pretvarja in zakaj?«
Že slišim komentar: Le kaj ima Varuhinja pravic poslušalcev in gledalcev s tem. Te presoje - koga, kdaj in kako - pa je res stvar urednikov.

Da, se strinjam. To ni vaša naloga. Je pa v tem, da opozorite na vprašanje politične uravnoteženosti in nepristranskosti. Se javna RTV SLO res vedno bolj spreminja v pro vladno glasilo ?!

In ob zaključku 5. točke prehajam ravno k pomembnemu vprašanju vloge varuha gledalcev in poslušalcev

VLOGA VARUHA GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV

Če pogledamo le moje pritožbe na delo informativnega programa se jih je na bralo kar precej. Vse se pravzaprav nanašajo **na omejevanje pravice do obveščeniosti**. Zanimivo, da večinoma po vsebini na zadeve vezane na korupcijo belih ovratnikov oz. vladnih struktur.

In v čem je vaša vloga. Vsekakor ne v tem, da posegate v avtonomijo urednikov in novinarjev.

Vsekakor pa v tem, da na ta omejevanja pravice do obveščeniosti reagirate in zahtevate odgovornost.

Varuh se mora oglasiti, če so določene pomembne informacije za javnost

ali prezrte,

ali obravnavane *ad minimum*,

ali prihaja do nesorazmerij v izpostavljenosti med istovrstnimi zadevami

in če se ne spoštuje načelo politične nevtralnosti oz. uravnoteženosti in med pozicijo in opozicijo.

Menim, da sem bil kar dovolj konkreten. Zbiranje podatkov mi je vzelo kar veliko časa. Morda bom v bodoče navedel le temo in datum, ter prepustil trud vašim sodelavcem, ki to počno poklicno. Namreč prejel sem že opombo v smislu: kaj imam od tega in ali imam »preveč časa«; pa v smislu: kaj se trudiš, saj itak

Za zaključek bi ponovil to, kar že v predhodnih dopisih. V predstavniški demokraciji imajo ključno vlogo MEDIJI IN NADZORNE INSTANČE. Če te ne delujejo kot je potrebno, demos ne more ustrezno presojati in ocenjevati svojih predstavnikov.

Če si oblast podredi nadzorne instance bi bilo bolje, da take lažne demokracije sploh nimamo in raje upamo, da v naš prostor pride kakšen prosvetljeni absolutist. Bomo vsaj jasno vedeli kdo nam vedri in oblači. Ne pa, da se gremo igrice z demokracijo; pumpamo narod, za tem pa ga anketiramo na ulici.

Imenovanje Varuha ?

Razmišljam, da bi tudi za imenovanje Varuha gledalcev in poslušalcev uvedli podoben sistem kot je v parlamentu. Konec koncev gre za javni medij, nas vseh. V določenem smislu inštitut Varuha opravlja tudi nadzorno funkcijo. Nedvomno pri zagotavljanju pravice javnosti do obveščeniosti. V Državnem zboru nadzorna delovna telesa vodijo predstavniki opozicije in v njih ima opozicija tudi večino. Ne smemo se slepiti, da je navkljub deklaracijam Programski svet (PS) pod vplivom politike. Na njegovo konstituiranje odločilno državnozbornski KVIAZ (*Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja*). V njej pa ima opozicija večino. Vemo, da so v sestavi PS tudi predstavniki avtonomnih skupin, a KVIAZ ima ob tem še vedno krovno selektivno funkcijo. Na tem mestu ne bi širil dilemo, kako sistemsko doseči, politično uravnoteženost PS, bi pa veljalo razmisliti kako na bolj ustrezen način določati nadzorne instance - ne samo Varuha. Ne mislim, da bi Varuha gledalcev poslušalcev imenovala kar opozicija, bi pa veljalo, da bi imela pri tem izboru vseeno »besedo«, morda vsaj podala soglasje.«

ODGOVOR VARUHIJNE, 21. 3. 2019:

»Prejela sem vaše sporočilo z dne 27. 2. 2019, v katerem podajate obsežno pritožbo (na skupaj več kot petih tipkanih straneh) in v njej problematizirate več programskih vsebin RTV Slovenija. Omenjate tudi dve zadevi, v katerih ste mi že pisali v preteklosti. Po vašem mnenju je skupni imenovalec vseh zadev »omejevanje pravice do obveščeniosti«. V nadaljevanju bom skušala čim bolj učinkovito odgovoriti na pritožbo.

1. Sojenje Zoranu Jankoviču zaradi donacij, 31. 1. 2019

Menite, da je bilo poročanje s sodnega postopka v programih RTV Slovenja marginalizirano in da bi morali uredniki novico umestiti drugače.

Pojasnjujem, da uredništva o uvrščanju konkretnih vsebin v konkretne informativne oddaje odločajo po različnih merilih, od aktualnosti do zanimivosti, ter tudi na podlagi tega, kakšna je bera aktualnih novic na dan, ko nastaja oddaja. Ni običaj in bi bilo tudi v navzkrižju z novinarskim načelom členjenja po pomembnosti, da bi v uvodne napovedi informativnih oddaj ali na začetek teh oddaj uvrščali novice, ki to niso, denimo informacije o nadaljevanju sodnih ali drugih postopkov. Običajno se tako obravnava novice o novih zadevah, prelomne zasuke iz postopkov ter epilog takšnih postopkov. O selekciji in razvrščanju novic v posamezne oddaje in znotraj njih odločajo uredniki; to je eminentno uredniška naloga in dolžnost.

Kot varuhinja ne morem presojati, katere vsebine je bilo preveč ali premalo oz. katera bi morala biti obravnavana prej in katera kasneje. Menim pa, da so bila poročila o sojenju ljubljanskemu županu v različnih fazah objavljena v različnih radijskih in televizijskih informativnih oddajah, kar velja tudi za razglasitev sodbe 7. 3. 2019. Očitek o spregledu bi bil neupravičen.

2. Tiskovna konferenca o 2TIRU – 5.2.2019; nujna seja Komisije za nadzor javnih financ - 15.2.2019

Navajate dva dogodka, za katera menite, da bi jima morali v programih RTV Slovenija nameniti posebno pozornost. Zapisali ste, da RTV Slovenija ni poročala ne o tiskovni konferenci ne o nujni seji parlamentarne komisije. Menite, da je to napaka.

Podobno kot v primeru, zaradi katerega ste mi pisali decembra 2018, tudi tokrat pojasnujem, da bi bilo neutemeljeno pričakovati, da bo javni medij v informativnih oddajah poročal o slehernem dogodku tega dne. Tiskovna konferenca ali seja nekega telesa sama po sebi ni dogodek, o katerem bi bila javna RTV a priori dolžna poročati. O izboru, selekciji in umestitvi posameznih informacij v oddaje odločajo uredniki, ki so za to poklicno usposobljeni in formalno pristojni. Pri tem upoštevajo različna merila in okoliščine: aktualnost, pomembnost, informativna vrednost, a tudi raznovrstnost in zanimivost. Uredništva pretehtajo, kateri so ključni dnevni dogodki, in bistveno je, da ne pride do spregleda teh dogodkov. Uredniki pri tem upoštevajo tudi, ali se o kakšni tematiki poroča redno in pogosto. Včasih na odločitve vplivajo tudi drugi dejavniki, na primer število razpoložljivih snemalnih in novinarskih ekip.

Glede konkretne tiskovne konference pojasnujem, da je novinarka Radia Slovenija o njej pripravila vest z izjavo za Poročila na Valu 202 ob 17.30, 5. 2. 2019. Glede nujne seje Komisije za nadzor javnih finance (ki je zasedala 20. 2. 2019, in ne 15. 2. 2019) pa je bila objavljena novica v Poročilih ob petih na TV Slovenija, 20. 2. 2019. O tematiki drugega tira pa mediji RTV Slovenija poročajo obširno, redno, z različnih zornih kotov in vidikov, z uporabo različnih pristopov, tehnik in žanrov. Očitek o spregledu bi bil neupravičen.

Strinjam se z odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija Manico J. Ambrožič, ki je v odzivu na vašo pritožbo glede umeščanja vsebin v oddaje zapisala: »V demokratičnih državah je to avtonomna uredniška presoja in ta odločitev ne more in ne sme nastati pod pritiskom raznih interesnih skupin.« Pritrjujem tudi odgovornemu uredniku Prvega programa Radia Slovenija Andreju Stoparju, ki je pripomb sicer vesel in razume, da je presoja organizatorjev dogodka o pomenu izrečenega drugačna od uredniške presoje, vendar pa zavrača poskuse urednikovanja »od zunaj.«

3. MAGNA in odnos do najjavljene pritožbe na US s strani g. Marinška – 7.2.2019

Zapisujete, da so bila »sporočila javnosti« ob napovedani pritožbi nevladne organizacije Rovo na Upravno sodišče 7. 2. »izrazito tendenciozne«. Žal niste navedli, kateri medij RTV Slovenija ste imeli v mislih (radijski, televizijski, spletni), saj je bilo ta dan in februarja na sploh objavljenih izjemno veliko novic, povezanih z obratovalnim dovoljenjem za Magno. Podrobneje sem si ogledala prispevek v Dnevniku TV Slovenija 7. 2. 2019, v katerem so se v dobrih dveh minuta osredotočili na nekaj vidikov zadeve: 1. zakaj Magna še nima pravnomočnega okoljevarstvenega dovoljenja, 2. kaj negotovost pomeni za zaposlene, ki trepetajo za svoja delovna mesta, 3. kaj je vsebina pritožbe okoljevarstvene organizacije, 4. kakšni pritiski se izvajajo nad okoljevarstveniki (poskus podkupovanja), 5. kaj o zapletu meni območna gospodarska zbornica. Menim, da iz takšne zasnove konkretnega prispevka (če ste imeli v mislih prav ta prispevek) ne bi mogli sklepati o tendencioznosti.

Pojasnjujem, da so uredništva v skladu z načeli celovitosti in nepristranskosti pri obravnavi kompleksnih in kontroverznih tem, kakršna je zadeva Magna, dolžna v daljšem časovnem obdobju oz. v nizu oddaje razsvetljevati različne vidike tematike. V februarju praktično ni bilo radijske in televizijske informativne oddaje, ki ne bi obravnavala zadeve Magna, vsakokrat iz drugega zornega kota. Kot varuhinja ne morem analizirati vsake obravnave posebej, menim pa, da že na podlagi izbora raznovrstnih sogovornikov, izpostavljanja različnih fokusov zadeve ne bi mogli govoriti o necelovitem poročanju.

Dodajam pa tudi, da sem podrobneje obravnavala soočenje v Odmevih 12. 2. 2019 ter o tem napisala mnenje s priporočilom. Z zadevo se lahko seznanite v varuhinjinem mesečnem poročilu za februar, ki je objavljeno na spletu.

Ugotavljam, da je bilo občinstvo RTV Slovenija sproti seznanjeno z različnimi vidiki vseh treh javnih zadev, ki jih omenjate. O drugem tiru, sojenju ljubljanskemu županu in Magni je bilo v različnih oddajah in programih objavljenih veliko različnih novinarskih prispevkov, ki so tematike osvetljevali z uporabo različnih pristopov, prispevkov in žanrov (novica, vest z izjavo, poročilo, reportaža, soočenje, polemika itd.). Očitek o okrnjeni pravici do obveščnosti bi bil zato neupravičen.

V pritožbi ste pisali tudi o »tendencioznem poročanju o premieru, vladni politiki in vprašanju politične uravnoteženosti«. Iz navedb ugibam, da imate morda v mislih oddajo Politično s Tanjo Gobec, ki je bila na sporedu 6. 1. 2019 na TV SLO1. Iz zapisa ne morem razumeti, kaj natanko je predmet pritožbe. Zato lahko v odgovoru le predlagam, da se seznanite z obravnavo odzivov na to oddajo v varuhinjinem mesečnem poročilu za januar 2019.

V dopisu ste omenili tudi pritožbo z dne 6. 12. 2018, ki ste jo naknadno dopolnjevali (z odgovori na odgovor). Na pritožbo ste prejeli skupaj 5 odgovorov; poleg treh mojih še po enega od odgovornih urednikov Informativnega programa TV Slovenija Manice J. Ambrožič in Prvega programa Radia Slovenija Andreja Stoparja. Korespondenca je objavljena v varuhinjinem poročilu za december 2018. Menim, da je tematika s tem izčrpana.

Prav tako sem obravnavala pritožbo glede poročanja TV Slovenija s tiskovne konference pritožnikov zoper volilne izide, ki je potekala 9. 1. 2019; povzetek odgovora, ki sem ga pritožniku (v imenu sodelujočih na tiskovni konferenci) posredovala 28. 1. 2019, povzetek pa je objavljen v januarškem varuhinjinem poročilu.

Zahvaljujem se vam za razmišljanje o tem, da bi bila varuhova vloga lahko tudi drugačna. Tudi sama o tem veliko razmišljam in študiram tujo prakso. Ne poznam pa prav nobenega primera, ko bi samoregulativno telo imenovali politiki.

Čisto na koncu zapisujem, da se vam zahvaljujem za spoštljivost v komunikaciji. Cenim tudi vašo vztrajnost, ko opisujete vaš pogled na demokracijo in vlogo medijev oz. javnega medija. Kljub temu pa moram poudariti, da težko sodelujem v tako obsežnem in izčrpavajočem dialogu z enim pritožnikom, ki varuhovo vlogo razume drugače, kot je opredeljena v pravilniku. Poudarjam: varuh nima izvršne vloge, ni nadzornik, ni sodnik ali razsodnik, prav tako ne rezervni urednik. Lahko pa na podlagi upravičenih pritožb ter z opozorili na napake in zdrse ustvarjalce RTV vsebin spodbuja k še bolj odgovornemu in kakovostnemu medijskemu delu. To tudi počnem. Pri tem vedno znova pozivam k spoštovanju programskih standardov ter poklicnih meril in načel novinarske etike. Moja delovna orodja so mnenja in priporočila ter nenehni dialog z občinstvom in ustvarjalci RTV vsebin. To je tudi smisel novinarske samoregulacije oz. inštituta varuha.«

Priloga 2: Programska vsebina ob 8. marcu (odgovor direktorice)

Spoštovani!

Ne drži, da ne bi letos obeleževali 8. marca, Dneva žena. Temo žensk, ki so se in se borijo za pravice žensk smo obeležili pred in po 8. marcu.

Na sam dan 8. marec smo pripravili poseben spot, v katerem nastopajo ženske, ki na RTV Slovenija opravljajo poklice, ki sicer veljajo za moške in so pri tem zelo uspešne. Naše kolegice so bile vključene tudi v spot, ki so si ga izmenjale članice Evrovizije.

V nadaljevanju je spisek oddaj z vsebinami, ki so povezane z 8. marcem

TOREK, 05.03.2019, TV SLO 2

21.00 Prava ideja: Mojca Trnovec, obrtnica leta 2018

Na več kot 160 let stari družinski kmetiji in gostilni Mihovec v Zgornjih Pirničah pod isto streho živijo in delajo 4 generacije. Po očetovi upokojitvi pred 9 leti je vodenje gostilne, ki nosi znak Gostilna Slovenija in je ena izmed redkih gostiln pri nas, ki je v času vegetacije samooskrbovana z vso zelenjavo in žiti, prevzela hči Mojca Trnovec. Ohranja kuhinjo prejšnjih rodov, a z inovativnim, svežim pristopom. Da so na pravi poti, potrjuje tudi naziv obrtnice leta 2018, ki ga je Mojci Trnovec kot prvi ženski podelila Obrtna zbornica Slovenije.

SREDA, 06.03.2019, TV SLO 2

20.55 Moje mnenje: Od menjav ministrov do žensk, ki bodo osvajale Evropski parlament

Pred dnevom žena se bomo z gosti ozrli tudi na priprave strank na evropske volitve. Zanimivo je, da vse stranke, ki so razrile svoje kandidatne liste, za nosilke postavljajo ženske. Gre za naključje ali premišljeno potezo? Koliko se poklici nasploh feminizirajo?

ČETRTEK, 07.03.2019, TV SLO 1

20.00 Tarča, Globus, Točka preloma

Z Globusom smo bili v Etiopiji – o ženskah in njihovih pravicah v eni najrevnejših držav na svetu.

PETEK, 08.03.2019, TV SLO 1

Vse dnevno-informativne oddaje!

7.00 Dobro jutro

Tokratna oddaja bo skoraj povsem v znamenju žensk, a konec koncev tudi moških, saj jim ponujamo kar nekaj rešitev, kako s svojimi damami preživeti najlepši osmi marec. V rubriki Kam na izlet bomo svetovali, kam dame za njihov praznik odpeljati na zmenek. Ana Žontar Kristanc bo pripravila nekaj receptov za razvajanje. Gostili bomo tri izjemne znanstvenice, dobitnice štipendije nacionalnega programa Za ženske v znanosti, ki razbijajo stereotipe o ženskih znanstvenicah. Na žensko populacijo bomo pogledali še s statističnega vidika, o ženskah pa bomo govorili celo v jezikovnem kotičku, v katerem se bomo spomnili najrazličnejših pregovorov o ženskah. Zaplesala pa nam bodo tudi perspektivna dekleta, ki tekmujejo v ritmični gimnastiki.

17.25 Zadnja beseda!

Ob koncu pa se posvetimo mednarodnemu prazniku žensk in letošnji prejemnici naziva Ona 365, doc. dr. Sari Ahlin Doljak.

18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade

Ob dnevu žena smo v Infogromu izvedeli, kdo so pomembne ženske, v rubriki Podrobno pod lupo pa razložili, kaj je to državni proračun.

21.25 Na lepše: Ženske v turizmu

Lahko bi rekli, da ženske držijo kondicijo slovenskega turizma, glede na to, da jih najdemo na večini vodilnih položajev – tako na Direktoratu za turizem na gospodarskem ministrstvu, na Slovenski turistični organizaciji, Turistično gostinski zbornici Slovenije, Zavodih za turizem, Turistično informacijskih centrih kot tudi v kulinariki. Ženske so v turizmu prepoznale svojo priložnost, zato vam ob 8. marcu na ogled ponujamo zgodbe tistih, ki s svojim znanjem in srčnostjo bogatijo slovenski turizem.

Izpostavljam ženske na Kočevskem, v destinaciji, ki zadnje desetletje doživlja turistično renesanso. Vse od ambasadorke Nataše Briški, ki je z lansko mednarodno žensko odpravo na Severni pol, svet še dodatno opozorila na Slovenijo in na Kočevsko. Na lov za dobro fotografijo smo se v Kočevski Rog odpravili z naravoslovno fotografkinjo ter gozdno interpretinjo Petro Draškovič Pelc, ki je področje znanosti zamenjala za delo v turizmu. Obiskali pa smo tudi kočevarsko vasico Rajhenav, ki jo skozi turizem in kmetijstvo oživlja Štajerka Majda Brdnik.

Obiskali smo Belo krajino, kjer so ženske varuhinje kulturne dediščine in se z biologinjo Katarino Kanduč, ki gostom predaja zanimive navade iz življenja zmajevih mladičkov, podali v podzemlje naše najbolj obiskane turistične jame.

Med zgodbami žensk pa si posebno pozornost zasluži tudi Manja Lilek, ki razvija edinstven produkt rodoslovnega turizma in pomaga pri iskanju slovenskih sorodnikov v tujini. Pri tem tujcem stik z domovino preplete tudi z izletom po Sloveniji.

23.10 Thelma in Louise, francosko-ameriški film, 1991

Prijateljici Thelma in Louise za konec tedna načrtujeta krajši izlet, ki je mišljen kot začasna odrešitev od razočaranj v njunih življenjih. Louise dela kot natakarka in trpi v nestabilni zvezi z neodgovornim fantom. Thelmin križ je zakon z možem, ki ženo obravnava kot osebno služkinjo. Njuna pustolovščina se spremeni v beg pred oblastmi, potem ko Louise ubije možkega, ki poskuša posiliti Thelmo.

Prijateljici sedaj stečeta v beg in spoznata mladega kriminalca J.D.-ja, ki plašno Thelmo navduši s svojimi kavbojskimi manirami. Sedaj ko ju je prehod na drugo stran zakona prebudil iz dolgega sna, se Thelma in Louise učvrstita, postaneta žilavi in nepopustljivi. Skupno premagovanje hudih preizkušenj poglobi njuno tovarštvo; v sebi najdeta voljo za radikalne spremembe.

Legendarni film ceste hollywoodskega avtorja Ridleyja Scotta je nemudoma obveljal kot feministična klasika. Gre za ultimativno zgodbo o maščevanju žensk in o njunem boju proti moškim, ki ju v tem filmu obravnavajo kot manjvredna bitja. Film je zaslovel tudi zaradi radikalnega konca, ki je šokiral občinstvo, vzbudil je navdušenje, pa tudi dvome in ogorčenje. Po eni od interpretacij Thelma in Louise zastopata etično držo, saj žrtvujeta svoji življenji za edino možno brezpogojno osvoboditev (ki jo želita na začetku filma).

PETEK, 08.03.2019, TV SLO 3

20.30 Res publica: Poslanke o položaju žensk v družbi

Oddaja Res publica je namenjena debati med izvoljenimi predstavniki ljudstva. Vsak petek ob 20.30 bomo tako gostili predvidoma štiri poslance, ki bodo razpravljali o aktualnih političnih temah.

SOBOTA, 09.03.2019, TV SLO 1

12.40 NaGlas!: Nudžejma Softić

Sarajevčanka Nudžejma Softić je prva ženska v Evropi, ki je pretekla maraton s hidžabom in se udeležila triatlona. S tekom, plavanjem in kolesarjenjem uspešno celi vojne rane, čustvene izgube in se zoperstavlja stereotipom v družbi. Zato jo mnogi z razlogom kličejo železna Nudži! O športu in stereotipih je spregovorila v studiu NaGlasa! V oddaji boste izvedeli tudi, zakaj si je mlada glasbenica Katarina Rešek nadela umetniško ime Kukla, ki ga piše v cirilici? V rubriki Klepetamo smo govorili o lesenih obuvalih, ki so jih upesnili celo v sevdalinkah.

17.20 Duhovni utrip: Blagor ženskam

Ženskam ob dnevu žena podarjamo šopek modrih, ljubečih in pogumnih misli dveh žensk, ki sta si z vztrajnostjo in iskrenostjo utrli pot do polnega, svobodnega življenja. Predstavljamo Tatjano Vrtovec, antropologinjo, članico Skupnosti za zavest Krišne in Ireno Mihelj, prevajalko iz norveščine, prostovoljko, športnico.

21.55 Na njenih ramenih, ameriški dokumentarni film, 2018

Triindvajsetletna Nadia Murad je na čelu strah vzbujajoče, a nujne križarske vojne. Spregovorila je v imenu obkoljene jazidske skupnosti v Iraku, ki ji grozi iztrebljenje. Borci ISIS-a bi jo radi uničili. Nadia je prisiljena javno spregovoriti o teh dogodkih, kajti brez njenega pričevanja morda nihče ne bi opazil genocida.

NEDELJA, 10.03.2019, TV SLO 1

11.30 Obzorja duha: Števec na ničlo

Prvi petek v marcu so ženske, članice Svetovnega molitvenega dne, po vsem svetu pripravile molitev za stiske slovenskih žensk in otrok. Tudi v Sloveniji ste se jim po mnogih krajih lahko pridružili.

12.05 Ljudje in zemlja

Ob osmem marcu pa bomo šli v podjetje, ki ga obvladujejo predvsem ženske – Planiko Kobarid. S praznikom je povezan tudi festival bonsajev na Goriškem, pa tudi v konjeniškem športu (podali smo se na ježo s konjeniškim klubom) imajo vse večjo besedo ženske.

PONEDELJEK, 11.03.2019, TV SLO 1

14.35 S-prehodi: Ženske in politika

Mednarodni dan žena, 8. marec nam je ponudil priložnost, da se znova vprašamo o vlogi ženske v 21. stoletju. V studiu bosta z nami nekdanja evropska poslanka Mojca Kleva Kekuš in pa županja Zgonika, Monica Hrovatin. V portretih, ki jih je pripravila novinarka Tjaša Lotrič, pa boste spoznali Valentino Repini, občinsko svetnico v Trstu in Tatjano Rojc, ki je bila na lanskih parlamentarnih volitvah v Italiji izvoljena v senat. Italija je prvo ministrico dobila leta 1976. V trenutni vladi je med ministri okrog 30 odstotkov žensk.

SREDA, 13.03.2019, TV SLO 1

20.05 Film tedna: Božji red, švicarski film, 2017

Drama s komičnimi elementi... Piše se leto 1970 v Švici. Nora je mlada mati, žena in gospodinja, ki skupaj s svojim možem in dvema otrokoma živi v mirni vasi sredi naravne idile... Švicarski hribi in doline se zdijo kakor prava »naravna ovira« za tokove novih družbenih sprememb, ki jih je v Evropi povzročilo uporniško leto 1968. Tudi Nore se ne dotaknejo; velja za mirno, prijazno osebo, ki jo imajo vsi radi, dokler ne spozna, da je v vseh pogledih podrejena svojemu možu in da je tako celo zapisano v ustavi. Tedaj se Nora, skupaj še z nekaterimi posameznicami, upre in postavi po robu takšni zastareli, patriarhalni družbeni ureditvi. Javno začne zagovarjati ženske pravice in njihov boj za volilno pravico, ki je bila do tedaj zaupana samo švicarskim moškim... Leta 1959 je vlada vendarle organizirala prvi nacionalni referendum, na katerem so moški odločali o volilni pravici žensk in se z veliko večino odločili proti volilni pravici žensk. Leta 1968 se je iz geografsko političnih razlogov (hladna vojna) Švica hotela priključiti Evropskemu svetu in podpisati Evropsko konvencijo o človekovih pravicah. Organiziran je bil še en referendum, februarja 1971, na katerem so moški ženskam z dvotretjinsko večino izvolili volilno pravico na državni ravni.

Lep pozdrav,

Natalija Gorščak

direktorica Televizije Slovenija

STATISTIKA

	MAREC 2019	FEBRUAR 2019	MAREC 2018
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	87	113	88
Informativni program	30	72	36
Kulturno umetniški program	9	11	20
Razvedrilni program	13	11	7
Športni program	12	9	6
Program plus	13	3	11
Ostalo	10	7	8
RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	9	5	11
Radio Prvi	7	4	4
Val 202	0	2	4
Ars	1	0	0
Ostalo	2	0	3
MMC			
SKUPAJ	14	9	24
Vsebine	7	3	15
Storitve	7	6	9
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	67	44	61
Jezikovna kultura	8	5	7
Oglaševanje	8	7	7
Dostopnost in prilagojeni programi	0	1	3
RTV prispevek	1	0	3
Tehnične zadeve	10	4	7
RTV SLO - splošno	10	2	0
Varuhinja	5	4	1
Ostalo	0	1	22
Zavrnjena obravnava	25	20	11
VSI ODZIVI	177	171	184